Rok V. Nr. 9/10.

DZIENNIK URZĘDOWY
Wydziału Oświecenia Publicznego
Województwa Śląskiego

KATOWICE. 1. października 1928.

TREŚĆ:

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 153.

Pismo P. Prezydenta Rzeczypospolitej do Pana D-ra Gustawa Dobruckiego o zwolnieniu go z urzędu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Pana
D-ra GUSTAWA DOBRUCKIEGO,
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
w Warszawie.

Przychylając się do przedstawionej mi prośby o dymisję, zwalniam Pana z urzędu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Warszawa, dnia 27 czerwca 1928 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:
(—) **I. Mościcki.**

Prezes Rady Ministrów:
(—) **J. Piłsudski.**

154.

Pismo P. Prezydenta Rzeczypospolitej do Pana D-ra Kazimierza Świtalskiego o mianowaniu go Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Pana
D-ra KAZIMIERZA ŚWITALSKIEGO
w Warszawie.

Mianuję Pana Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Warszawa, dnia 27 czerwca 1928 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:
(—) **I. Mościcki.**

Prezes Rady Ministrów:
(—) **K. Bartel.**

155.

USTAWA

z dnia 2. sierpnia 1928 roku

w sprawie stopniowego zwijania Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Mysłowicach i równoczesnego założenia Seminarjum Ochroniarskiego w Mysłowicach.

Art. 1.

Z końcem roku szkolnego 1927/28 zwija się stopniowo Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie w Mysłowicach tak, że wpisy na kurs pierwszy już się nie odbędą.

Art. 2.

W miejsce stopniowo zwijanego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Mysłowicach zakłada się od dnia 1. września 1928 roku pierwszy kurs trzyletniego Seminarjum Ochroniarskiego.

Art. 3.

Wykonanie powyższej ustawy powierza się Wojewodzie.

Marszałek:
(—) Wolny.

156.

ROZPORZADZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 lipca 1928 r.

w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa.

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) i art. 6 § 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sadownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) zarządza się co następuje:

§ 1. § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 września 1925 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa przez funkcjonarjuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 711) w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 579), otrzymuje następujące brzmienie:

„Diety ustala się jak następuje:

a) dla Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Polski, Ministrów i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli bez względu na państwo zagraniczne dol. am. 30;

b) dla funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), wojskowych zawodowych oraz wojskowych, wymienionych w art. 111, 112 i 113 wspomnianej ustawy, zależnie od grupy uposażenia i państwa zagranicznego:

1. Azja z wyjątkiem obszaru, wchodzącego w skład Turcji i Związku Socjalistycznych Republik Rad, Afryka, Ameryka i Australja.

Grupa uposażenia	II — IV	dol.	am.	13
„	„	V — VI	„	„	11
„	„	VII — IX	„	„	9
„	„	X — XII	„	„	5
„	„	XIII — XVI	„	„	4

2. Wielka Brytania.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	11
,, ,,	V — VI	,, ,,	9
,, ,,	VII — IX	,, ,,	7
,, ,,	X — XII	,, ,,	4
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	3

3. Danja, Holandja, Norwegja i Szwecja.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	10
,, ,,	V — VI	,, ,,	8
,, ,,	VII — IX	,, ,,	6
,, ,,	X — XII	,, ,,	3
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	2,5

4. Turcja i Związek Socjalistycznych Republik Rad.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	9
,, ,,	V — VI	,, ,,	7
,, ,,	VII — IX	,, ,,	5
,, ,,	X — XII	,, ,,	3
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	2,55

5. Szwajcarja.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	32
,, ,,	V — VI	,, ,,	27
,, ,,	VII — IX	,, ,,	21
,, ,,	X — XII	,, ,,	15
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	10

6. Niemcy.

Grupa uposażenia	II — IV	mk. niem.	28
,, ,,	V — VI	,, ,,	22
,, ,,	VII — IX	,, ,,	17
,, ,,	X — XII	,, ,,	12
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	8

7. Belgja, Francja, Grecja, Hiszpanja, Portugalja i Włochy.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	30
,, ,,	V — VI	,, ,,	26
,, ,,	VII — IX	,, ,,	21
,, ,,	X — XII	,, ,,	13
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	10

8. Austrja, Finlandja i Węgry.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	25
,, ,,	V — VI	,, ,,	22
,, ,,	VII — IX	,, ,,	18
,, ,,	X — XII	,, ,,	12
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	8

9. Bułgarja, Estonja, Jugosławja, Łotwa i Rumunja.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	23
,, ,,	V — VI	,, ,,	19
,, ,,	VII — IX	,, ,,	16
,, ,,	X — XII	,, ,,	10
,, ,,	XIII — XVI	,, ,,	8

10. Czechosłowacja.

Grupa uposażenia	II — IV	kor.	cz.	150
„ „	V — VI	„	„	125
„ „	VII — IX	„	„	95
„ „	X — XII	„	„	60
„ „	XIII — XVI	„	„	50

Gdy podróż służbowa ma charakter reprezentacyjny, ustala się diety przy podróżach służbowych do państw, wymienionych w p. 1—7 włącznie, w wysokości

dla II i III grupy uposażenia . . . . dol. am. 20
dla IV grupy uposażenia . . . . . . „ „ 15,

zaś przy podróżach służbowych do państw, wymienionych w punktach 8 do 10 włącznie,

dla II i III grupy uposażenia . . . . dol. am. 15
dla IV grupy uposażenia . . . . . . „ „ 10

O tem, czy podróż służbowa ma charakter reprezentacyjny, decyduje Minister Spraw Zagranicznych.

Przy podróżach służbowych na konferencje międzynarodowe do Genewy podwyższa się diety, określone w p. 5 (Szwajcarja), o 100%.

Diety, należne przy podróżach do państw, wymienionych pod p. 7, 8 i 9, płatne są we frankach francuskich lub w walucie tego kraju, do którego wyjeżdża funkcjonarjusz, lub w którym się zatrzymuje po drodze dłużej niż 24 godzin, według przeciętnego kursu franka szwajcarskiego w dniu poprzedzającym rozpoczęcie podróży na giełdzie stolicy tego kraju, do którego podróż się odbywa. Przy podróżach dłużej trwających oraz delegacjach (odkomenderowaniach), przy których wypłata diet ma miejsce miesięcznie, obliczanie diet następuje według kursu franka szwajcarskiego ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego wypłatę".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1. czerwca 1928 r.

Prezes Rady Ministrów: **K. Bartel.**
Minister Skarbu: **G. Czechowicz.**

157.

Zarządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 18 czerwca 1928 r.
w sprawie statutu Państwowych Kursów Nauczycielskich.

Wydaję następujący statut Państwowych Kursów Nauczycielskich:

I. Cel i organizacja.

§ 1. Celem państwowych kursów nauczycielskich jest kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych.

§ 2. Państwowe kursy nauczycielskie mogą być zakładami koedukacyjnemi.

§ 3. Nauka o państwowych kursach nauczycielskich trwa rok.

§ 4. Przy państwowych kursach nauczycielskich mogą być organizowane kursy dokształcające dla nauczycieli.

§ 5. Przy państwowych kursach nauczycielskich istnieje z reguły szkoła ćwiczeń.

Nadto kursy korzystają w miarę potrzeby ze szkół powszechnych, wyznaczonych przez władze szkolne, jako z terenu praktycznych ćwiczeń kandydatów na nauczycieli.

§ 6. Liczba uczniów w poszczególnych oddziałach państwowych kursów nauczycielskich nie może przekraczać 40, a w poszczególnych oddziałach szkoły ćwiczeń 30.

§ 7. Państwowe kursy nauczycielskie mogą być tworzone bądź to jako zakłady samodzielne bądź też przy seminarjach nauczycielskich.

§ 8. Pod względem kwalifikacyj stosują się do dyrektorów i nauczycieli państwowych kursów nauczycielskich przepisy, ustanowione dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Mianowanie dyrektorów i nauczycieli odbywa się w trybie, przepisanym dla nauczycieli seminarjów nauczycielskich.

§ 9. Kierownictwo państwowych kursów nauczycielskich sprawuje dyrektor przy współudziale Rady Pedagogicznej.

II. Uczniowie.

§ 10. Od kandydatów, wstępujących na państwowe kursy nauczycielskie, wymaga się zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, stwierdzonej przez lekarza szkolnego zakładu, oraz świadectwa dojrzałości z państwowej lub posiadającej prawa szkół państwowych szkoły średniej ogólnokształcącej lub świadectwa ukończenia takiej szkoły zawodowej, którą Minister uzna za równowartościową do tego celu.

W razie dłuższej niż półroczna przerwa, pomiędzy chwilą opuszczenia szkoły średniej przez kandydata, a chwilą złożenia podania na kursy, wymaga się od kandydata świadectwa moralności, wydanego przez państwowe władze administracji ogólnej I. instancji.

§ 11. Uczniowie państwowych kursów nauczycielskich opłacają taksy ustanowione dla uczniów państwowych seminarjów nauczycielskich.

§ 12. Uczniowie państwowych kursów nauczycielskich, otrzymujący stypendja z funduszów państwowych, obowiązani są bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu do dwuletniej pracy nauczycielskiej w szkole, wyznaczonej przez władze szkolne.

Uczniowie, którzy nie spełnią powyższego zobowiązania, winni zwrócić na rzecz Skarbu Państwa w całości kwotę, pobraną tytułem stypendjum.

III. Program i organizacja nauki.

§ 13. W zakres programu nauki na państwowych kursach nauczycielskich wchodzą następujące przedmioty:

psychologja, historja wychowania, pedagogika z organizacją szkolnictwa, dydaktyka ogólna i metodyka przedmiotów i zajęć w szkole powszechnej, praktyka pedagogiczna, higjena, śpiew, ćwiczenia cielesne, rysunki, roboty ręczne.

Na kursach za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mogą być wprowadzane przedmioty dodatkowe.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę poszczególnych przedmiotów oraz ogólny zakres programu nauki, ustali Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, osobnem zarządzeniem.

§ 14. W szkole ćwiczeń obowiązuje program szkoły powszechnej. Zmiany mogą być wprowadzane za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 15. Program poszczególnych państwowych kursów nauczycielskich może być na podstawie decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tak ustalony, aby bądź to wszyscy uczniowie, bądź ich część mogli oprócz kwalifikacyj do nauczania w języku polskim uzyskiwać kwalifikacje do nauczania w innym języku, będącym językiem nauczania w publicznych szkołach powszechnych.

W tym celu w takich państwowych kursach nauczycielskich:

1) nauczanie wszystkich przedmiotów będzie uwzględniało potrzeby uczniów, dążących do uzyskania tych kwalifikacyj,
2) jako oddzielny przedmiot nauczania będzie wprowadzona metodyka nauczania języka, o który w danym wypadku chodzi oraz
3) będzie zorganizowana praktyka pedagogiczna w tym języku.

§ 16. Rok szkolny dzieli się na państwowych kursach nauczycielskich na 2 semestry: od 1 września do końca stycznia i od 1 lutego do końca czerwca.

W sprawie przerw w zajęciach szkolnych i feryj świątecznych kursy podlegają przepisom, ustanowionym dla szkół średnich ogólnokształcących.

§ 17. Uczniowie państwowych kursów nauczycielskich są zobowiązani do regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne i bez zezwolenia Kuratorjum Okręgu Szkolnego nie mogą studjować równocześnie w innych uczelniach.

IV. O egzaminie i dyplomie.

§ 18. Po skończeniu nauki na państwowych kursach nauczycielskich uczniowie przystępują do egzaminu dyplomowego na nauczyciela szkół powszechnych.

O dopuszczeniu ucznia do tego egzaminu decyduje Rada Pedagogiczna kursów na specjalnem posiedzeniu, uchwalając na niem równocześnie stopnie, jakie mają być wystawione w dyplomie ucznia z tych przedmiotów nauczania na kursach, z których niema egzaminu.

Uczniowie, którzy ze względu na brak słuchu muzycznego nie uczynili dostatecznych postępów w nauce śpiewu, mogą otrzymywać dyplomy bez oceny z tego przedmiotu.

Do egzaminu mogą być dopuszczeni uczniowie, którzy mają co najmniej dostateczną ocenę roczną ze wszystkich przedmiotów, z których wystawia się osobne stopnie w dyplomie.

§ 19. Egzamin jest piśmienny i ustny. Egzamin piśmienny odbywa się z pedagogiki.

Ocena, otrzymana z egzaminu piśmiennego, nie decyduje o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu ucznia do egzaminu ustnego, wpływa natomiast na ocenę ogólną z pedagogiki, wystawianą w związku z egzaminem ustnym.

§ 20. Egzamin ustny odbywa się: 1) z psychologji, 2) z pedagogiki i 3) z dydaktyki ogólnej.

Uczniowie, którzy oprócz kwalifikacyj do nauczania w języku polskim pragną uzyskać kwalifikacje do nauczania także w innym języku, będącym językiem nauczania w publicznych szkołach powszechnych, zdają nadto egzamin z metodyki nauczania tego języka.

§ 21. Egzamin odbywa się przed państwową komisją egzaminacyjną, którą stanowią: 1) delegat Kuratorjum Okręgu Szkolnego jako przewodniczący, 2) dyrektor kursu i 3) nauczyciele przedmiotów, z których odbywa się egzamin.

§ 22. Uczniowie, którzy ze wszystkich przedmiotów otrzymali oceny co najmniej dostateczne, otrzymują dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych według wzoru, podanego w załączniku do niniejszego statutu.

Dyplom, uprawniający do nauczania w języku polskim oraz w innym języku, będącym językiem nauczania w publicznych szkołach powszechnych, mogą uzyskać tylko ci uczniowie, którzy na świadectwach szkolnych, na podstawie których zostali przyjęci na państwowe kursy nauczycielskie (§ 10) mają ocenę z danego języka. Na dyplomie takim wpisuje się ocenę z metodyki danego języka, na końcu zaś (przed datą) wpisuje się zdanie:

„Dyplom niniejszy daje kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach powszechnych w języku polskim i w języku . . . . .“.

§ 23. W szczegółach formalnej strony egzaminu, o których niniejszy statut nie stanowi, w sprawie odstąpienia od egzaminu, niezdania go i t. p. obowiązują przepisy, podane w regulaminie seminarjalnego egzaminu dojrzałości.

V. Przepisy końcowe.

§ 24. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem 1. września 1928 r. i od tej chwili traci moc obowiązującą statut Państwowych Kursów Nauczycielskich z dnia 18. września 1920 r. Nr. 22561/I (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 23, poz. 154).

Warszawa, dnia 18 czerwca 1928 r. (Nr. I. 8934/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

Załącznik do statutu
Państwowych Kursów Nauczycielskich.

PAŃSTWOWE KURSY NAUCZYCIELSKIE.
w . . . . . .

Nr. . . . . . .
19

Dyplom
na nauczyciela szkół powszechnych.

P. . . . . ,
urodzon . . . dnia . . . . . 1 . . . r. w . . . , . . ,
powiatu . . . . województwa . . . . .
religji . . . . . . przyjęt . . . . w r. 19 na Państwowe Kursy Nauczycielskie w . . . .
na podstawie świadectwa . . . .
. . . . uczęszczał . . . na wymienione Kursy od dnia . . . . . 19 . . do dnia . . . . . 19 . . r.
poczem zdawał egzamin dyplomowy na nauczyciela szkół powszechnych i otrzymał stopnie następujące:

z psychologji . . . .
z historji wychowania . . . .
z pedagogiki z organizacją szkolnictwa . . .
z dydaktyki ogólnej . . . .
z metodyki przedmiotów i zajęć w szk. powsz.
z praktyki pedagogicznej . . . .
z higjeny . . . .
ze śpiewu . . . .
z ćwiczeń . . . .
z ćwiczeń cielesnych . . . .
z rysunków . . . .
z robót ręcznych . . . .
. . . .
. . . .

Pan . . . . ,
w czasie pobytu na państwowych kursach nauczycielskich pobrał . . . stypendjum w łącznej kwocie . . . . . i jest zobowiązan . . do dwuletniej pracy nauczycielskiej w szkole wyznaczonej przez władze szkolne.

Niniejszy dyplom w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512) uprawnia Pan . . . . ,
do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

W . . . . . . , dnia . . . . . . 19 . . r.

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej:	Dyrektor Państwowych Kursów Nauczycielskich:

Egzaminatorowie:

Skala stopni: bardzo dobry, dostateczny, niedostateczny.

158.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 czerwca 1928 r.

w sprawie Statutu Państwowych Pedagogjów.

Zgodnie z art. 1 ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych z dnia 4 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 z dnia 23 czerwca 1920 r., poz. 304) wydaję następujący statut państwowych pedagogjów.

I. Cel i organizacja państwowych pedagogjów.

§ 1. Celem państwowych pedagogjów jest kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych.

§ 2. Nauka w pedagogjach trwa dwa lata.

§ 3. Pedagogja mogą być zakładami koedukacyjnemi.

§ 4. Przy pedagogjach mogą być organizowane kursy dokształcające dla nauczycieli.

§ 5. Przy pedagogjach istnieje szkoła powszechna jako szkoła ćwiczeń. Nadto pedagogja korzystają w miarę potrzeby ze szkół powszechnych, wyznaczonych przez władze szkolne, jako z terenu praktycznych ćwiczeń kandydatów na nauczycieli.

§ 6. Liczba uczniów w poszczególnych oddziałach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać 30.

§ 7. Kierownictwo pedagogjum sprawuje dyrektor przy współudziale Rady Pedagogicznej.

§ 8. Dyrektora i nauczycieli pedagogjów mianuje Minister W. R. i O. P. na wniosek Kuratorjum Okręgu Szkolnego. Wnioski

w sprawie nominacji nauczycieli Kuratorja Okręgów Szkolnych stawiają po wysłuchaniu opinji dyrektora pedagogjum.

II. Uczniowie.

§ 9. Od kandydatów, wstępujących do pedagogjów, wymaga się zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, stwierdzonej przez lekarza szkolnego, oraz świadectwa dojrzałości państwowej lub posiadającej prawa szkół państwowych szkoły średniej ogólnokształcącej lub świadectwa ukończenia takiej szkoły zawodowej, którą Minister W. R. i O. P. uzna za równowartościową do tego celu.

W razie dłuższej niż półroczna przerwy pomiędzy chwilą opuszczenia szkoły średniej a chwilą złożenia podania do pedagogjum wymaga się od kandydata przedstawienia świadectwa moralności, wydanego przez państwowe władze administracji ogólnej I instancji.

§ 10. Uczniowie pedagogjum opłacają taksy szkolne w wysokości, oznaczonej przez Ministra W. R. i O. P.

§ 11. Uczniowie pedagogjum są zobowiązani do regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne i bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P. nie mogą studjować równocześnie w innych uczelniach.

§ 12. Uczniowie pedagogjów, otrzymujący stypendja z funduszów państwowych, obowiązani są bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu do dwuletniej pracy nauczycielskiej w szkole, wyznaczonej przez władze szkolne.

Uczniowie, którzy tego warunku nie dopełniają, winni zwrócić na rzecz Skarbu Państwa w całości kwotę, pobraną tytułem stypendjum.

III. Program i organizacja nauki.

§ 13. Program pedagogjów obejmuje:

a) niezbędne przygotowanie do studjów pedagogicznych z dziedziny psychologji, filozofji i nauk społecznych;

b) przedmioty pedagogiczne;

c) praktykę zawodową;

d) przedmioty artystyczno-techniczne;

e) pewną liczbę przedmiotów naukowych, mających zastosowanie w programie szkoły powszechnej, z pośród których każdy uczeń wybiera jeden przedmiot;

f) przedmioty pomocnicze.

§ 14. W szkole ćwiczeń obowiązuje program publicznych szkół powszechnych. Zmiany w tym programie mogą być robione na wniosek Rady Pedagogicznej za zezwoleniem Ministerstwa W. R. i O. P.

§ 15. Przy nauczaniu w pedagogjach stosuje się zarówno wykłady jak i pracę uczniów w seminarjach, pracowniach i w szkole ćwiczeń.

Wykłady mogą być organizowane dla wszystkich uczniów danego kursu, na seminarja zaś i zajęcia praktyczne dzieli się uczniów na grupy stosownie do potrzeby.

IV. Egzaminy, dyplom i uprawnienia.

§ 16. Uczniowie pedagogjum częściowo w czasie studjów, częściowo po ukończeniu kursu nauk zdają egzamin z przedmiotów, objętych przez program, obowiązujący w danem pedagogjum, i otrzymują dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych.

W przedmiotach, w których głównym środkiem nauczania jest praca w seminarjach, w szkole ćwiczeń lub w pracowniach, egzamin może być zastąpiony przez ocenę pracy ucznia.

Przepisy w sprawie zakresu i przebiegu egzaminów oraz wzór dyplomu określi osobne zarządzenie Ministra W. R. i O. P.

§ 17. Dyplomy, wydawane przez państwowe pedagogja, oprócz kwalifikacyj zawodowych do nauczania (§ 16), dają, po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, uprawnienia, związane na mocy obowiązujących przepisów z posiadaniem kwalifikacyj dodatkowych, przewidzianych w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

V. Regulaminy organizacji wewnętrznej.

§ 18. Przepisy w sprawie organizacji pracy w pedagogjum, regulamin obowiązujący uczniów, regulamin Rady Pedagogicznej i programy, ustanawia Minister W. R. i O. P. na wniosek Rady Pedagogicznej danego pedagogjum, zaopinjowany przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

VI. Przepisy końcowe.

§ 19. Statut niniejszy wchodzi w życie od dnia 1 września 1928 r.

Warszawa, dnia 19 czerwca 1928 r. (Nr. I. 8935/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

159.

Zarządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 19 czerwca 1928 r.
w sprawie programu geografji w gimnazjach państwowych.

Zmieniając częściowo rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 października 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 197), odraczam wprowadzenie w klasie VII wydziału matematyczno-przyrodniczego je-

dnej godziny geografji na rok szkolny 1929/30. Wobec tego w roku szkolnym 1928/29 w klasie VII wydziału matematyczno-przyrodniczego pozostają 4 godziny tygodniowo, przeznaczone — zgodnie z dotychczasowym programem — na geologię z mineralogią.

Warszawa, dnia 19 czerwca 1928 r. (Nr. II. 9750/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

160.

Zarządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 22 czerwca 1928 r.
w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych absolwentów Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie.

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), zarządzam, co następuje:

1. Osoby, które zdały pomyślnie egzamin końcowy z robót ręcznych w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych w Warszawie, posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania robót ręcznych i rysunku w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

2. Świadectwo egzaminu końcowego, którego wzór podany jest w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 października 1924 r. w sprawie studjów średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich (Dz. Urz. Nr. 18, poz. 182), uzupełnia się następującą klauzulą:

„Na podstawie zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22. czerwca 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928, Nr. 8, poz. 138) świadectwo niniejsze uprawnia do nauczania robót ręcznych i rysunku w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych".

Warszawa, dnia 22 czerwca 1928 r. (Nr. I. 7932/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

161.

Zarządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 27 czerwca 1928 r.
w sprawie dozwolenia środków naukowych.

Zaliczam niżej wymienione środki naukowe Krajowej Wytwórni przyrządów fizycznych: „Fima" w poczet dozwolonych i ustalam dla nich kwalifikację następującą:

statyw Bunsena duży, zaopatrzony w 7 przyborów dodatkowych;
dtto mniejszy;
baroskop;
półkule magdeburskie;
przyrząd do okazania spadku ciał w próżni;
młynek Segnera;
model pompy wodnej;
dtto strażackiej;
wirownica z dodatkowemi częściami;
cylinder (pełny i pusty) do sprawdzania prawa Archimedesa;
naczyńko do nalewania rtęci;
rama do okazania zasadniczych praw mechaniki większa;
dtto mniejsza;
stolik podnoszony;
przyrząd do sprawdzania punktu wrzenia termometrów;
kalorymetr mosiężny, niklowany, zaopatrzony w mieszadło i płaszcz ochronny;
przyrząd Tyndalla do okazania sił działających przy kurczeniu się prętów metalowych;
widełki stroikowe do okazania rezonansu i dudnień;
elektrofor;
elektroskop o listkach złotych, laseczki do pocierania;
mały elektromagnes;
środki naukowe dozwolone dla szkół wszelkich typów;
przyrząd do okazania odbicia kul sprężystych;
sanometr (mały typ);
ława optyczna;
fotometr Bunsena;
stolik Ampère'a;
koło Barlowa;
środki naukowe dozwolone dla szkół średnich ogólnokształcących, szkół technicznych i seminarjów nauczycielskich;
trybometr;
model śruby bez końca;
środki naukowe dozwolone dla szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich;
przyrzady do okazania środka ciężkości figur;
środki naukowe dozwolone dla szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.
waga hydrostatyczna z rodzaju aptekarskich;
środek naukowy dozwolony dla szkół powszechnych.

Warszawa, 27 czerwca 1928 r. (Nr. II. 9991/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

162.

Zarządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie dozwolenia do użytku w szkołach wydawnictw.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczył niżej wymienione wydawnictwa w poczet dozwolonych i ustalił dla nich następujące kwalifikacje:

I. Podręczniki.

Zarządzeniem z dnia 2 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8279/28:

Ł. Szapiro, Etyka judaizmu i podstawy religji mojżeszowej, Warszawa, 1927 r. — dozwolony dla uczniów VI i VII klas średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 9. czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8680/28:

Zydler Jan, Geometrja w zakresie szkoły średniej. Wydanie piętnaste, przejrzane i poprawione. Z 390 rysunkami w tekście. Wyd. M. Arct, Warszawa, 1927 — dozwolony dla uczniów gimnazjów;

zarządzeniem z dnia 11 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8721/28:

Mikulski, Wójcik. Kozera, Elementarz powszechny. Wyd. Zakładu Nar. im. Ossolińskich. 1928 — podręcznik dozwolony dla uczniów szkół powszechnych;

Bogucka C. i Niewiadomska C., Pierwsza książka do czytania. Wyd. XXI, nakł. Gebethnera i Wolffa, 1927 — podręcznik dozwolony dla uczniów II oddz. szkół powszechnych;

Bogucka C. i Niewiadomska C., Druga książka do czytania. Wyd. XXIII, nakł. Gebethnera i Wolffa, 1927 — podręcznik dozwolony dla uczniów III oddz. szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 19 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9556/28:

Tync i Gołąbek, Czytanki polskie na II klasę gimnazjum. Lwów — Warszawa. Książnica-Atlas, 1928 — podręcznik dozwolony dla uczniów II klasy gimnazjów;

Galle Henryk, Wypisy polskie na klasę 3-cią szkół średnich. Wydanie 9-te, Warszawa, M. Arct — dozwolony dla uczniów VI oddz. szkół powszechnych i klasy III szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 20 czerwca 1928 r. Nr. II, P. 9761/28:

Paszkudzki August Dr., Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. Wydanie II. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas, 1927 — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów klasy VIII szkół średnich ogólnokształcących;

Dąbrowski Jan, Wojna światowa i jej następstwa. Teksty źródłowe. Zeszyt 59. Kraków, Sp. Wydawnicza, 1928;

Barczyk Henryk Dr.. Polska za pierwszych królów elekcyjnych (1572—1582). Teksty źródłowe. Zeszyt 33. Kraków,

Krakowska Spółka Wydawnicza 1928 — teksty źródłowe dozwolone lda uczniów szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 21 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9821/28:

Janelli M. i Kisielewska J., Z dziejów ojczystych. Cz. I. Wyd. czwarte zmienione. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas 1926 — podręcznik dozwolony dla uczniów kl. I szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 21 czerwca 1928 r. Nr. II. 9822/28:

Galer Józef, Nowoczesne cegielnictwo. Lwów 1927. Wyd. Zakł. Narod. im. Ossolińskich — podręcznik dozwolony dla uczniów szkół ceramicznych;

zarządzeniem z dnia 26 czerwca 1928 r. Nr. II. 9914/28:

Grodecka K., Do słońca. Czytania dla dorosłych i młodzieży na kursach dokształcających. Warszawa, M. Arct. 1923 — dozwolony dla uczniów kursów dokształcających.

II. Wydania autorów:

Zarządzeniem z dnia 9 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8670/28:

Konopnicka Marja, Banasiowa. Wyd. szóste. Warszawa, Gebethner i Wolff. 1927;

Konopnicka Marja, Nasza szkapa. Wyd. dziewiąte, tamże. 1928 — wydania dozwolone jako lektura dla uczniów II i III klasy szkół średnich ogólnokształcących;

Górnicki Łukasz, Dworzanin polski. Opracował R. Pollak. Biblj. Narodowa. Serja I, N. 109 — wydanie dozwolone jako lektura uzupełniająca dla uczniów VI kl. szkół średnich ogólnokształcących;

Rzewuski Henryk, Pamiątki Soplicy. Oprac. Z. Szweykowski. Biblioteka Narodowa. Serja I — wydanie dozwolone jako lektura uzupełniająca dla uczniów VI i VII kl. szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 26 czerwca 1928 r. Nr. II. 9818/28:

Goethe, Ifigencja w Taurydzie. Złoczów. Zukerkandel — wydanie dozwolone jako lektura uzupełniająca dla uczniów kl. VII i VIII szkół średnich ogólnokształcących;

Schiller Fryderyk, Dziewica Orleańska. Kraków. Biblj. Narodowa Nr. 47 — wydanie dozwolone jako lektura uzupełniająca dla uczniów kl. VII i VIII szkół średnich ogólnokształcących;

III. Książki pomocnicze.

Zarządzeniem z dnia 5 czerwca 1928 r. Nr. II. P.8277/28:

Taszycki Witold, Najdawniejsze zabytki języka polskiego Kraków, Krakowska Spółka Wydawnicza. 1927 — podręcznik pomocniczy dozwolony dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących od klasy VI do VIII;

zarządzeniem z dnia 9 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8678/28:

Dawid J. Wł., Inteligencja, wola i zdolność do pracy. Wydanie III. Warszawa. „Nasza Księgarnia". 1927 — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów seminarjów i kursów nauczyc.;

zarządzeniem z dnia 9 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 8720/28:

Herzen Aleksander Dr., Odezwa do młodzieży męskiej, z upoważnienia autora przełożyła dr. E. Wyd. 3. M. Arct w Warszawie, 1928 r. — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów wyższych klas szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych oraz seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 11 czerwca 1928 r. Nr. II. 8722/28:

Szober St., Niewiadomska C., Bogucka C., Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Warszawa. Gebethner i Wolff,

Zeszyt I A,
„ I B wyd. 14 i 15, 1927,
„ II A wyd. 14 i 15, 1926,
„ II B wyd. 11, 1927,
„ III B wyd. 7, 1927 — podręczniki pomocnicze dozwolone dla uczniów szkół powszechnych i średnich ogólnokształc.;

zarządzeniem z dnia 12 czerwca 1928 r. Nr. II P. 9012/28:

Passendorfer Artur, Zasady pisowni polskiej ze słowniczkiem. Wydanie III, przejrzane i uzupełnione, Lwów, Ossolineum, 1927 — podręcznik pomocniczy dozwolony dla uczniów szkół wszelkich typów;

zarządzeniem z dnia 15 czerwca 1928 r. Nr. II P. 9044/28:

Claparède Ed. Dr., Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Wydanie drugie. Przetł. M. Górska. Warszawa, „Nasza Księgarnia", 1927 r. — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 15 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9459/28:

Puławski A. Dr., Pogadanka o piciu trunków i pijaństwie. Wyd. 4 poprawione. Nakł. „Księgarni Polskiej" Tow. Macierzy Szkolnej. 1921 — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów IV i V kursu seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 15 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9460/28:

Rowid Henryk, Szkoła twórcza. Podstawy teoretyczne i drogi urzeczywistnienia „szkoły pracy". Kraków. 1926. Skład główny: Gebethner i Wolff — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 21 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9820/28:

Sienkiewicz Józef Inż., Miernictwo. Łomża, 1927. Nakł. autora — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów kursów wyższych (III i IV) szkół mierniczych, meljoracyjnych i drogowo-wodnych;

zarządzeniem z dnia 25 czerwca 1928 r. Nr. II. P. 9763/28:

Parandowski Jan, Mitologja. Wierzenia i podania Greków i Rzymian. Wydanie nowe. Księgarnia Wydawn. H. Altenberga we Lwowie, 1927 — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów gimnazjów wszelkich typów;

Orvieto Laura (Mrs. El). Opowiadania z dawnych, dawnych czasów. Z VII wyd. włoskiego przetłom. Helena Grotowska. Lwów. Państw. Wydawn. 1928 — książka pomocnicza przy nauczaniu języka polskiego, dozwolona dla uczniów niższych klas gimnazjów wszelkich typów.

163.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie dozwolenia do użytku w szkołach wydawnictw.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczył niżej wymienione wydawnictwa w poczet dozwolonych i ustalił dla nich następujące kwalifikacje:

I. Podręczniki:

Zarządzeniem z dnia 27 czerwca 1928 r. Nr. II — 10335/28:

Kozak Jan Dr. i Orzelski Tadeusz, Ćwiczenia z zakresu chemji ogólnej. Kraków. Polska Akademja Umiejętności, 1926 — dozwolony dla uczniów wydziałów chemicznych średnich szkół technicznych i dla szkół technicznych typu wyższego oraz książka pomocnicza dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 27 czerwca 1928 r. Nr. II — 10928/28:

Koziński L. i Moycho S., Fizyka i Chemja. Cz. I dla oddziału VI. Wydanie siódme. Nakład Gebethnera i Wolffa — dozwolony dla uczniów VI oddziału szkół powszechnych, oraz szkół rzemieślniczo-przemysłowych i dokształcających zawodowych;

Koziński L. i Moycho S., Fizyka i Chemja. Cz. II dla oddziału VII. Wydanie czwarte. Nakład Gebethnera i Wolffa — dozwolony dla uczniów VII oddziału szkół powszechnych, oraz szkół rzemieślniczo-przemysłowych i dokształcających zawodowych;

zarządzeniem z dnia 27 czerwca 1928 r. Nr. II — 10929/28:

Tołłoczko S. dr., Chemja w zakresie wiadomości początkowych — dozwolony dla uczniów szkół powszechnych, niższych klas gimnazjów, oraz szkół rzemieślniczo-przemysłowych;

zarządzeniem z dnia 28 czerwca 1928 r. Nr. II — 10340/28:

Kłosowski W. i Hanusiak Z., Korespondencja rzemieślnicza. Podręcznik dla uczniów szkół dokształcających przemysłowych i do użytku praktycznego. Zeszyt I — Uczeń. Ze-

szyt II — Czeladnik. Zeszyt III — Mistrz. Bydgoszcz. Nkł. autorów —
dozwolony dla uczniów szkół rzemieślniczo-przemysłowych i dokształcających zawodowych w okręgach szkolnych: Poznańskim i Pomorskim;

zarządzeniem z dnia 30 czerwca 1928 r. Nr. II — 10063/28:

Moycho S. i Zienkowski F., Krótki zarys chemji dla szkół średnich. Wydanie siódme. Warszawa, M. Arct, 1927 r. —
dozwolony dla uczniów wyższych klas gimnazjów oraz szkół średnich technicznych;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 9819/28:

Tync i Gołąbek, Czytanki polskie dla IV oddziału szkoły powszechnej. Lwów, Warszawa, Książnica-Atlas, 1928 —
dozwolony dla uczniów IV oddziału szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 10341/28:

Grodecka K., Ku jasnej doli. Czytanki na I stopień Kursów dla dorosłych. Wydanie II. Wydawnictwo Centralnego Biura Kursów dla dorosłych. Warszawa. 1928 —
dozwolony do użytku na kursach dla dorosłych.

II. Wydanie autorów:

a) lektura podstawowa:

Zarządzeniem z dnia 3 lipca 1928 r. Nr. II — 10002/28:

Krasicki Ign., Satyry i listy Biblj. Uniw. Lud. i młodz. szk. Gebethner i Wolff. Warszawa —
dozwolone dla uczniów VI klasy szkół średnich ogólnokształcących i dla II kursu seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 3 lipca 1928 r. Nr. II — 10002/28:

b) lektura uzupełniająca:

Goethe, Herman i Dorota, Przeł. L. Jenike. Opracował dr. Z. Zagórowski Krak. Sp. Wydawn. Kraków, 1928 —
dozwolone dla uczniów kl. VII i VIII szkół ogólnokształcących;

zarządzeniem z dnia 3 lipca 1928 r. Nr. II — 10002/28:

Zabłocki. Sarmatyzm. Bibljoteka Narodowa Nr. 115. Kraków 1928 —
dozwolone dla uczniów kl. VI szkół średnich ogólnokształcących i trzeciego kursu seminarjów nauczycielskich.

III. Książki pomocnicze:

Zarządzeniem z dnia 30 czerwca 1928 r. Nr. II — 9872/28:

Domaniewski Janusz, Przyroda dla III oddziału szkoły powszechnej. Przyroda dla IV oddziału szkoły powszechnej. Cz. I tekst. Cz. II ryciny. Lwów — Warszawa — Kraków. Wyd. Zakł. Nar. im. Ossolińskich. 1928 —
dla nauczycieli szkół powszechnych;

zarządzeniem z dnia 30 czerwca 1928 r. Nr. II — 9873/28:

Gnus Ryta, Piosenki dla dzieci z towarzyszeniem fortepianu, Zeszyt I. Warszawa. Nakł. autorki, 1928 —

książka pomocnicza dozwolona dla uczniów niższych klas gimnazjów;

Gnus Ryta, Śpiewnik dla młodzieży. Cz. I. Pieśni dwugłosowe (27 pieśni). Warszawa. Nakł. autorki. 1927 —

dozwolona dla uczniów wyższych klas gimnazjów oraz wyższych kursów seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 30 czerwca 1928 r. Nr. II — 10336/28:

Faraday M. Dzieje świecy. Sześć wykładów popularnych w przekładzie Marji i Stanisława Kalinowskich. Nakł. Księg. św. Wojciecha —

dozwolona dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących, średnich technicznych oraz rzemieślniczo-przemysłowych;

zarządzeniem z dnia 3 lipca 1928 r. Nr. II — 9999/28:

Key Ellen, Stulecie dziecka. Przekł. Izy Moszczeńskiej. Wyd. trzecie. Warszawa. „Nasza Księgarnia", 1928 —

książka pomocnicza dozwolona dla uczniów seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 3 lipca 1928 r. Nr. II — 10003/28:

Sandiford Piotr, Szkolnictwo angielskie. Przekł. W. Gumplowicz. Uzupełnił Jan Hellmann. Warszawa. „Nasza Księgarnia", 1927 —

dozwolona dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 10331/28:

„Szkoła i Wiedza". Miesięcznik poświęcony praktyce szkolnej oraz samokształceniu nauczycieli szkół powszechnych. Wyd. pod redakcją Stefana Dańcewicza. Lwów K. S. Jakubowski —

dozwolone dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 10331/28:

„Szkoła i Wiedza". miesięcznik poświęcony praktyce szkolnej oraz samokształceniu nauczycieli szkół powszechnych. Wyd. pod redakcją Stefana Dańcewicza. Lwów K. S. Jakubowski —

dozwolone dla uczniów seminarjów i kursów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 10332/28:

Rocznik Pedagogiczny. Redaktorka H. Radlińska. Serji II. tom I. Warszawa Książnica-Atlas, 1921,

Rocznik Pedagogiczny. Redaktorka H. Radlińska. Serji II. tom II. Warszawa Książnica-Atlas, 1924.

Rocznik Pedagogiczny. Redaktorka H. Radlińska. Serji II. tom III. Warszawa Książnica-Atlas, 1928 —

dozwolone dla uczniów kursów i seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 6 lipca 1928 r. Nr. II — 10334/28:
Wierzbińska J., Nauka śpiewu w szkole powszechnej. Wskazówki metodyczne na kl. II, III i IV —
dozwolona dla uczniów V klasy seminarjów nauczycielskich;

zarządzeniem z dnia 1 lipca 1928 r. Nr. II — 10337/28:
Szkoła Podoficerów, Zeszyt rysunkowy z terenoznawstwa. Warszawa, 1927 —
dozwolone dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

IV. Środki naukowe:

Zarządzeniem z dnia 19 marca 1928 r. Nr. 9550/28:
Romer E., Powszechny Atlas geograficzny. Warszawa, 1928, Książnica-Atlas —
dozwolony dla szkół wszelkich typów;

zarządzeniem z dnia 21 czerwca 1928 r. Nr. II — 10346/28:
Romer E. i Janiszewski M., Afryka (mapa ścienna). Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas —
dozwolony dla uczniów szkół wszelkich typów;

zarządzeniem z dnia 30 czerwca 1928 r. Nr. II — 10061/28:
Polskie pamiątki w Gdańsku. Serja I. (20 pocztówek) Wyd. Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku —
dozwolony dla uczniów szkół wszelkich typów;

zarządzeniem z dnia 2 lipca 1928 r. Nr. II — 9912/28:
Gablota z eksponatami, przedstawiającemi całokształt życia jedwabnika morwowego, wykonana przez Centralną Stację Doświadczalną Jedwabniczą w Milanówku —
dozwolony dla szkół wszelkich typów.

164.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wszystkich władz i urzędów podległych bezpośrednio Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie dodatku ekonomicznego dla emerytów, którzy zawarli małżeństwo po przejściu na emeryturę.

Ministerstwo Skarbu, pismem z dnia 5 czerwca 1928 r. L. D. I. 7237/5/28 nadesłało następujące wyjaśnienie:

Wprawdzie w myśl § 5 rozporządzenia wykonawczego do ustawy emerytalnej emeryt może pobierać dodatek ekonomiczny na żonę, zaślubioną przed przejściem w stan spoczynku, jednakowoż Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dnia 9 kwietnia 1927 r. w sprawie Wacława Jankowskiego do L. Rej. 1902/25 orzekł, że do otrzymywania dodatku ekonomicznego na żonę w myśl art. 20 ustawy emerytalnej mają prawo również emeryci, którzy zawarli związek małżeński już po przeniesieniu w stan

spoczynku, ponieważ wspomniany art. 20 żadnego ograniczenia pod tym względem nie zawiera i nie daje podstawy do wykładni rozszerzającej.

Wobec tego — pomimo zastrzeżenia, jakie zawiera § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 320) — emerytom, którzy zawarli związek małżeński już po przejściu w stan spoczynku, należy przyznawać dodatek ekonomiczny na żonę przy zastosowaniu postanowień art. 36 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r., t. j. od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu i udowodnieniu w myśl powyżej powołanego przepisu prawa do dodatku ekonomicznego na żonę — nie wcześniej jednak, jak poczynając od 1 października 1923 r.

Powyższe podaje się do wiadomości.

Warszawa, dnia 15 czerwca 1928 r. (Nr. O. Prez. 3923/28).

p. o. Podsekretarza Stanu.
(—) **W. Żłobicki**

165.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w sprawie uzyskiwania zezwoleń na nauczanie w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.

Nawiązując do treści okólnika z dnia 18 października 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 200) i uzupełniając postanowienia w nim zawarte, zarządzam co następuje:

Kandydaci na nauczycieli w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, którzy mają zamiar w myśl art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania i okólnika wyżej wymienionego ubiegać się o tymczasowe zezwolenie na nauczanie w szkołach średnich, względnie o dopuszczenie ich do t. zw. praktyki przedegzaminowej, winni w podaniach swoich przedstawiać świadectwa ze zdanych pomyślnie kollokwjów w zakresie nauk pedagogicznych, a **zwłaszcza w zakresie dydaktyki szczegółowej** danego przedmiotu. W tym celu kandydaci ci winni w czasie swoich studjów naukowych w uniwersytetach, o ile tylko nie zachodzą jakieś poważne trudności lokalne, uczęszczać na odnośne wykłady.

Wymagania przedstawiania świadectw odpowiednich należy stosować, począwszy od r. szk. 1929/30.

Warszawa, dnia 20 czerwca 1928 r. (Nr. II. 8370/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

166.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego,

w sprawie dopuszczenia słuchaczy rzeczywistych Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie do seminarjalnego egzaminu dojrzałości.

Uzupełniając § 29 Regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości (Dz. Urz. z r. 1925 Nr. 7 poz. 69), wyjaśniam, że słuchacze rzeczywiści Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie, którzy przedłożą świadectwa z ukończenia kursu nauczycielskiego lub dwuletniego Collegium Wydziału Pedagogicznego, będą dopuszczeni bez względu na studja uprzednie do seminarjalnego egzaminu dojrzałości według postanowień cytowanego Regulaminu.

Słuchacze ci są obowiązani dopełnić wszystkich innych warunków przewidzianych dla eksternów w tymże Regulaminie.

Warszawa, dnia 26 czerwca 1928 r. (Nr. I. 8759/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

167.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 1 lipca 1928 roku
o organizacji państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Statut Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich).

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. Rz. P. nr. 50, poz. 304) i art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr. 28, poz. 258 i nr. 53, poz. 512) zarządzam co następuje:

§ 1. W celu pogłębienia naukowego i zawodowego wykształcenia nauczycielstwa szkół powszechnych ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb nauczania w wyżej zorganizowanych szkołach powszechnych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tworzy w miarę potrzeby Wyższe Kursy Nauczycielskie.

§ 2. Wyższe Kursy Nauczycielskie podlegają właściwemu Kuratorowi Okręgu Szkolnego.

§ 3. Na czele Wyzszego Kursu Nauczycielskiego stoi dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego, mianowany lub

powołany w drodze umowy przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 4. Nauczycieli Wyższych Kursów Nauczycielskich mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratora Okręgu Szkolnego.

Oprócz osób mianowanych nauczycielami Wyższego Kursu Nauczycielskiego obowiązki nauczycielskie na Wyższym Kursie Nauczycielskiem mogą pełnić osoby, powołane w drodze umowy przez Kuratora Okręgu Szkolnego za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do obowiązków dyrektora (kierownika) i nauczycieli mianowanych należy również przeprowadzanie egzaminów wstępnych i końcowych słuchaczy bez osobnego wynagrodzenia; nauczyciele, powołani w drodze umowy, otrzymują za pełnienie tych obwiązków osobne umówione wynagrodzenie.

§ 5. Rada Pedagogiczna grupy Wyższego Kursu Nauczycielskiego (§ 6) składa się z dyrektora (kierownika) Wyższego Kursu Nauczycielskiego i wszystkich nauczycieli, uczących przedmiotów danej grupy. Współdziała ona z dyrektorem (kierownikiem) w prowadzeniu całokształtu pracy na kursie oraz ustala na posiedzeniach trymestralne i roczne stopnie słuchaczy.

§ 6. Wyższy Kurs Nauczycielski może obejmować następujące grupy naukowe przedmiotów:

I. humanistyczną,

II. geograficzno-przyrodniczą,

III. fizyko-matematyczną,

IV. robót ręcznych i rysunki lub robót kobiecych i gospodarstwa domowego,

V. śpiewu i wychowania fizycznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w razie potrzeby zarządzić inny podział przedmiotów na grupy naukowe.

§ 7. Na Wyższe Kursy Nauczycielskie mogą być przyjęci:

a) stali nauczyciele publicznych szkół powszechnych,

b) nauczyciele prywatnych szkół powszechnych, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych i co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską w szkołach powszechnych.

Nauczyciele ci winni przy egzaminie wstępnym udowodnić, że w ciągu pracy zawodowej pogłębili w obranym kierunku pod względem naukowym i metodycznym swą wiedzę, nabytą w czasie studjów uprzednich.

Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, przyjęci przez dyrekcję Wyższego Kursu Nauczycielskiego na podstawie wyników egzaminu wstępnego, mogą otrzymywać roczne urlopy:

płatne, względnie płatne za zwrotem kosztów zastępstwa, lub bezpłatne.

Urlop płatny i płatny za zwrotem kosztów zastępstwa może być udzielony jedynie wtedy, gdy nauczyciel pod rygorem zwrotu uposażenia, otrzymanego w czasie tego urlopu, zobowiąże się do pracy nauczycielskiej w ciągu trzech lat od daty ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku, wyznaczonem przez władze szkolne. Zaprzestanie uczęszczania na kurs bez usprawiedliwienia powoduje utratę urlopu na czas pozostały i zwrot uposażenia, pobranego w czasie studjów na Wyższym Kursie Nauczycielskim na podstawie urlopu płatnego lub płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa.

§ 8. Grupa naukowa Wyższego Kursu Nauczycielskiego może liczyć najmniej 20, najwyżej 40 słuchaczy.

§ 9. Nauka na Wyższych Kursach Nauczycielskich trwa jeden rok. W razie potrzeby dla nauczycieli nieurlopowanych mogą być za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tworzone kursy z programem Wyższych Kursów Nauczycielskich o dłuższym czasie trwania.

§ 10. Słuchacze wnoszą za zużycie materiałów i na uzupełnienie biblioteki opłatę, której wysokość określa osobne zarządzenie.

§ 11. Egzaminy końcowe odbywają się przed Komisją Egzaminacyjną, do której należą nauczyciele danej grupy naukowej przedmiotów i dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej mianuje corocznie lub najwyżej na trzy lata Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratora Okręgu Szkolnego. Zastępcą przewodniczącego jest z urzędu dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

§ 12. Słuchacz, niedopuszczony do egzaminu końcowego, może zgłosić się do egzaminu w charakterze eksterna nie wcześniej, niż po upływie roku.

Słuchacz reprobowany na egzaminie końcowym może powtórzyć egzamin w następnym roku szkolnym łącznie ze słuchaczami Wyższego Kursu Nauczycielskiego i na prawach słuchacza. Słuchacz, który do egzaminu końcowego nie stawił się lub w toku egzaminu odstąpił z powodów przez Komisję Egzaminacyjną uznanych za dostateczne, ma prawo powtórzyć egzamin na prawach słuchacza w terminie wyznaczonym dla eksternów lub dla słuchaczy nie później niż w ciągu roku.

Niestawienie się lub odstąpienie bez usprawiedliwionych powodów od egzaminu pociąga te same skutki, co ujemny wynik egzaminu.

§ 13. Słuchacze, którzy, składając egzamin z pewnej grupy naukowej przedmiotów, pragną udowodnić, że mogą tych przed-

miotów uczyć także w jednym z języków innych niż polski, używanych w publicznych szkołach powszechnych, mogą za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego składać egzamin dodatkowy.

§ 14. Po złożeniu z pomyślnym wynikiem egzaminu końcowego słuchacze otrzymują świadectwa z ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego. Świadectwo to daje przy równych warunkach pierwszeństwo w ubieganiu się o wszelkie stanowiska w szkolnictwie powszechnem oraz dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych prawo do pobierania osobnego dodatku, określonego w ustawie uposażeniowej pod warunkami tam wymienionemi.

§ 15. Do egzaminu z programu Wyższych Kursów Nauczycielskich w celu uzyskania świadectwa z ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego mogą być dopuszczani w charakterze eksternów:

a) stali nauczyciele publicznych szkół powszechnych,

b) osoby, które posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych i co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską w szkołach powszechnych.

Wysokość opłaty za egzamin eksterna określa osobne zarządzenie.

W razie niepomyślnego wyniku egzamin można powtórzyć po upływie roku. Ekstern reprobowany ogółem 3 razy (z tej samej lub z różnych grup przedmiotów) nie może być dopuszczony do egzaminu z żadnej grupy Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

§ 16. Przy egzaminie eksternów może być zastosowane odmienne połączenie przedmiotów w grupy niż przewidziane w § 6.

Ekstern może zdawać albo w jednym terminie egzamin ze wszystkich przedmiotów obranej grupy albo też podzielić egzamin ten na części.

§ 17. Szczegółowe przepisy, w szczególności przepisy, dotyczące programu nauk, przyjmowania i urlopowania słuchaczy, czasu trwania i rozkładu zajęć, egzaminów słuchaczy i eksternów zawiera Program Wyższych Kursów Nauczycielskich oraz osobny Regulamin.

§ 18. Do końca r. 1928/29 mogą być dopuszczani do egzaminu z programu Wyższych Kursów Nauczycielskich nauczyciele publicznych szkół powszechnych na terenie województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz m. st. Warszawy, którzy w dniu zgłoszenia się do egzaminu będą posiadali kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych oraz trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską w publicznych szkołach powszechnych.

§ 19. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1928 roku.

W tym samym dniu tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy, dotyczące Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Warszawa, dnia 1 lipca 1928 r. (Nr. I. 5341/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świtalski.**

168.

REGULAMIN
PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH KURSÓW NAUCZYCIELSKICH.

W myśl postanowień § 17 zarządzenia z dnia 1 lipca 1928 r. Nr. I.-5341/28 o organizacji państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich — Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 153) ogłasza się poniższe szczegółowe przepisy w sprawie organizacji wspomnianych kursów.

Do § 3 Statutu.

§ 1. Dyrektor (kierownik) kieruje całokształtem pracy na Wyższym Kursie Nauczycielskim, którą prowadzi przy współudziale Rady Pedagogicznej.

§ 2. Dyrektor (kierownik) sprawuje z reguły obowiązki opiekuna jednej grupy naukowej, opiekę nad pozostałemi powierza obranym przez siebie nauczycielom i zawiadamia o tem Kuratorjum.

Dyrektor (kierownik) jest zawiadamiany przez właściwe Kuratorjum w ciągu trwania kursu o wszelkich zarządzeniach, wydanych w stosunku do nauczycieli, będących słuchaczami kursu.

§ 3. Dyrektor (kierownik) kieruje sprawami administracyjnemi, związanemi z działalnością Wyższego Kursu Nauczycielskiego. Dyrektorowi Wyższego Kursu Nauczycielskiego o większej liczbie grup naukowych może być za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przydany do pomocy osobny sekretarz.

Do § 4 Statutu.

§ 4. Nauczyciele, powołani w drodze umowy, otrzymują za przeprowadzenie egzaminów wstępnych i końcowych słuchaczy, wynagrodzenie według norm za godziny nadliczbowe na Wyższych Kursach Nauczycielskich.

Do § 5 Statutu.

§ 5. Posiedzenia Rady Pedagogicznej, w których są obowiązani brać udział wszyscy jej członkowie, odbywają się co najmniej trzy razy do roku. Na posiedzeniach tych Rada Pedagogiczna oprócz ustalenia trymestralnych, względnie rocznych stopni słuchaczy przeprowadza ogólną dyskusję nad stanem nauki na kursie.

Protokóły z posiedzeń Rady Pedagogicznej wraz z wykazem przerobionego materjału oraz statystyką stopni trymestralnych

dyrektor (kierownik) przesyła najpóźniej w tydzień po posiedzeniu do wiadomości Kuratorjum.

Do § 6 Statutu.

§ 6. Przedmioty nauki na Wyższych Kursach Nauczycielskich dzielą się na:

obowiązujące słuchaczy wszystkich grup (dział A), a mianowicie przedmioty pedagogiczne oraz wiadomości o Polsce współczesnej,

obwiązujące tylko słuchaczy danej grupy (dział B) i nadobowiązkowe (dział C).

W dziale B są następujące grupy.

I. **Humanistyczna,** obejmująca język polski z literaturą, język inny niż polski (z literaturą), historję Polski i powszechną w następujących połączeniach:

a) język polski — język inny niż polski;
b) język polski — historja;
c) język inny niż polski — historja.

II. **Geograficzno-przyrodnicza.**

III. **Fizyko-matematyczna.**

IV. **Robót ręcznych i rysunku względnie gospodarstwa domowego,** obejmująca: rysunek, roboty ręczne, roboty kobiece i gospodarstwo domowe w następujących połączeniach:

a) rysunek i roboty ręczne;
b) roboty kobiece i gospodarstwo domowe.

O ile na grupę IV a — rysunek i roboty ręczne — zostanie przyjęta dostateczna liczba nauczycielek, przewiduje się możność za każdorazową zgodą Ministerstwa wprowadzenia dla nauczycielek nauki robót kobiecych zamiast trudniejszych działów robót drzewnych i metalowych.

V. **Śpiewu i wychowania fizycznego.**

Dział C obejmuje przedmiot nadobowiązkowy, którym może być język inny niż polski lub jeden z przedmiotów grupy IV lub V.

Ogólny zakres wymagań z każdego przedmiotu zawiera Program Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Do § 7 Statutu.

§ 7. Podania o przyjęcie na Wyższe Kursy Nauczycielskie oraz o udzielenie w tym celu urlopu nauczyciele składają do Kuratorjum w drodze służbowej corocznie przed dniem 1 marca.

Do podania, w którem należy wyszczególnić, o jaki urlop nauczyciel się podaje, winny być załączone: szczegółowy życiorys, metryka urodzenia, świadectwa studjów i kwalifikacyj zawodowych, dekret ustalenia, lista lektury przerobionej z wybranej grupy przedmiotów, świadectwo zdrowia oraz deklaracja według załącznika Nr. 1.

Nauczyciele ubiegający się o urlop bezpłatny, skreślają w deklaracji punkt 3 i ustęp ostatni.

Inspektor szkolny dołącza do podania odpis wykazu stanu służby, wykazu kwalifikacyjnego oraz szczegółowo umotywowaną opinję o kandydacie i przesyła wraz z wnioskiem do decyzji Kuratorjum.

§ 8. Najdalej do dnia 31 grudnia każdego roku Kuratorjum przesyła do Ministerstwa wniosek co do liczby płatnych urlopów, proponowanej na następny rok szkolny dla nauczycielstwa swego Okręgu na poszczególnych grupach Wyższych Kursów Nauczycielskich w różnych Okręgach.

Ministerstwo na podstawie tych wniosków ustala liczbę płatnych urlopów, przyznaną na każdej grupie dla poszczególnych Okręgów Szkolnych.

Kuratorjum kwalifikuje kandydatów z podległego Okręgu do egzaminu wstępnego na Wyższym Kursie Nauczycielskim i przesyła podania kandydatów zakwalifikowanych do Dyrekcji kursu za pośrednictwem właściwego Kuratorjum.

Z pośród kandydatów, ubiegających się o płatne urlopy, Kuratorjum może zakwalifikować do egzaminu wstępnego najwyżej podwójną liczbę osób w stosunku do liczby płatnych urlopów, wyznaczonej dla Okręgu przez Ministerstwo.

Podania kandydatów, zakwalifikowanych do urlopów płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa i bezpłatnych, są przesyłane za pośrednictwem właściwego Kuratorjum dyrektorowi (kierownikowi) Wyższych Kursów Nauczycielskich, wskazanych przez petentów.

§ 9. Egzamin wstępny odbywa się w miesiącu czerwcu lub lipcu. Dokładny termin wyznacza właściwe Kuratorjum. Egzamin wstępny, który ma charakter konkursu na wolne miejsca na kursie, składają równocześnie wszyscy kandydaci zakwalifikowani do przyjęcia na tę samą grupę danego Wyższego Kursu Nauczycielskiego. Przy egzaminie wstępnym ze wszystkich przedmiotów należy wymagać poprawnego władania językiem polskim.

Dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego po ustaleniu wyników egzaminu wstępnego przyjmuje najbardziej odpowiednich kandydatów z pośród osób, zakwalifikowanych przez właściwe Kuratorja do płatnych urlopów. Przyjęci mogą być jednak tylko kandydaci, którzy uzyskali stopień co najmniej dostateczny.

Liczba kandydatów, przyjętych na płatne urlopy z jednego Okręgu Szkolnego, nie może przekroczyć liczby płatnych urlopów przydzielonych przez Ministerstwo danemu Okręgowi Szkolnemu dla odpowiedniej grupy. Kuratorjum, któremu podlega Wyższy Kurs Nauczycielski, ma prawo po ustaleniu wyników egzaminu wstępnego obsadzić kandydatami ze swego Okręgu miejsca płatne, przyznane innym Okręgom, a niezajęte skutkiem niedostatecznego

wyniku egzaminu wstępnego lub zbyt małej liczby zgłoszeń. Mogą to jednak być tylko tacy kandydaci, którzy odpowiedzieli w zupełności wymaganiom egzaminu, a nie pomieścili się w ramach liczby urlopów płatnych, przyznanych przez Ministerstwo zainteresowanemu Okręgowi Szkolnemu.

Resztę miejsc aż do przepisanej maksymalnej liczby 40 słuchaczy przeznacza się na każdej grupie naukowej dla najlepiej przygotowanych kandydatów, zakwalifikowanych przez Kuratorja do dwóch innych kategoryj urlopów.

Dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego po zakończeniu egzaminu wstępnego przesyła swemu Kuratorjum listę wszystkich kandydatów, przyjętych na Wyższy Kurs Nauczycielski, z podziałem na Okręgi Szkolne a Kuratorjum zainteresowanym listę kandydatów przyjętych z danego Okręgu.

Kandydatom tym dyrektor (kierownik) wydaje zaświadczenia według załącznika Nr. 2. Wszyscy inni kandydaci nie otrzymują zaświadczeń o wyniku egzaminu, mogą jedynie otrzymać zaświadczenie, że nie zostali przyjęci na Wyższy Kurs Nauczycielski.

§ 10. Kuratorjum udziela na mocy upoważnienia Ministerstwa rocznego urlopu kandydatom z własnego Okręgu, przyjętym na poszczególne grupy Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Na Wyższe Kursy Nauczycielskie nie przyjmuje się wolnych słuchaczy.

Do § 9 Statutu.

§ 11. Zajęcia na Wyższych Kursach Nauczycielskich rozpoczynają się najpóźniej 7 września, kończą się najwcześniej 24 czerwca. Ferje świąteczne w ciągu roku szkolnego Kuratorjum może przedłużyć ogółem o 10 dni w stosunku do czasu trwania feryj w seminarjach nauczycielskich. Dokładne terminy zajęć na Wyższych Kursach Nauczycielskich wyznacza Kuratorjum.

§ 12. Nauka na kursie uwzględnia w należytym stopniu samodzielną pracę słuchaczy (z podkreśleniem umiejętnego korzystania z podręczników) i wykłady nauczycieli kursu. Praca słuchaczy odbywa się przy współudziale i pod nadzorem nauczycieli i dyrektora (kierownika), którzy pozostają ze słuchaczami w stałym i ścisłym kontakcie.

Każdy słuchacz jest obowiązany przedłożyć w ciągu roku przynajmniej jeden dłuższy referat piśmienny, względnie jedną większą pracę praktyczną z każdego z przedmiotów obowiązkowych. Referaty oraz, o ile to możliwe, prace praktyczne, winny być przechowywane w aktach Wyższych Kursów Nauczycielskich do końca roku szkolnego.

§ 13. W sprawie kursów dla nauczycieli nieurlopowanych będą wydawane w miarę potrzeby uzupełnienia niniejszych przepisów.

Do § 10 Statutu.

§ 14. Kandydaci, przyjęci na Wyższe Kursy Nauczycielskie, wnoszą opłatę na początku roku szkolnego na ręce dyrektora (kierownika).

Funduszu powstałego z tych opłat dyrektorzy (kierownicy) używają według własnego uznania na materjały do ćwiczeń praktycznych i na uzupełnienie biblioteki.

Do § 11 Statutu.

§ 15. Egzaminy końcowe słuchaczy odbywają się w czerwcu każdego roku. Dokładne terminy wyznacza Kuratorjum i zawiadamia o nich Ministerstwo co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 16. Warunkiem dopuszczenia słuchacza do egzaminu końcowego jest stopień roczny przynajmniej dostateczny ze wszystkich przedmiotów działów A i B programu Wyższego Kursu Nauczycielskiego (§ 6 Regulaminu).

Niedostateczny stopień roczny z działu C nie stanowi przeszkody przeciw dopuszczeniu słuchacza do egzaminu końcowego.

§ 17. Egzamin końcowy jest piśmienny (praktyczny) i ustny.

Niedostateczny wynik egzaminu piśmiennego lub ustnego jest równoznaczny z niezdaniem całego egzaminu.

§ 18. Egzamin piśmienny ma charakter klauzurowy i polega na jednej pracy z przedmiotów pedagogicznych (dział A) i dwóch pracach z dwu przedmiotów obranej grupy (dział B).

§ 19. Dyrektor (kierownik) przesyła do Kuratorjum na miesiąc przed terminem egzaminu ustalone w porozumieniu z egzaminatorem odpowiednich przedmiotów wnioski w sprawie tematów egzaminu piśmiennego, a mianowicie: trzy tematy z przedmiotów pedagogicznych (dział A) i po 3 tematy z każdego przedmiotu z działu B.

Z metodyki nauczania przedmiotu, jako nie będącej oddzielnym przedmiotem programowym, nie odbywa się osobny egzamin piśmienny.

Zamiast tematów egzaminu piśmiennego z jednego z przedmiotów programowych działu B grupy geograficzno-przyrodniczej, rysunku i robót ręcznych, robót kobiecych i gospodarstwa domowego, z fizyki w grupie fizyko-matematycznej dyrektor (kierownik) może przesłać Kuratorjum wnioski w sprawie tematów egzaminu praktycznego, który zastąpi w tym przedmiocie egzamin piśmienny.

Kuratorjum ustala dwa tematy działu A, po 2 tematy z każdego przedmiotu grupy humanistycznej oraz po jednym temacie z każdego z przedmiotów grup pozostałych. Wybór jednego z dwóch tematów pedagogicznych i humanistycznych przysługuje zdającemu.

§ 20. Klauzurowy egzamin piśmienny z działu A odbywa się jednocześnie we wszystkich grupach.

Czas trwania egzaminu piśmiennego dla przedmiotów grupy humanistycznej i czas trwania egzaminu praktycznego z wyjątkiem egzaminu z robót ręcznych i kobiecych wynosi 5 godzin, dla przedmiotów innych grup i wypracowania z działu A 3 godziny. Pauz urządzać nie wolno. Egzamin praktyczny z robót ręcznych i robót kobiecych może trwać do 8 godzin z przerwą po pierwszych 4 godzinach.

Niedopuszczalne jest używanie przy egzaminie pomocy naukowych niedozwolonych przez Komisję Egzaminacyjną.

Odpowiedzi piśmienne oceniają dwaj egzaminatorowie, zwracając uwagę także na poprawne władanie językiem polskim, drogą ustalenia jednego z przyjętych czterech stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. W razie wątpliwości rozstrzyga przewodniczący.

Niedostateczny stopień z dwóch prac piśmiennych (praktycznych) przesądza o niedostatecznym wyniku egzaminu piśmiennego (praktycznego).

§ 21. Komisja Egzaminacyjna ma prawo odsunąć od dalszego egzaminu słuchacza z powodu zachowania się sprzecznego z przepisami egzaminacyjnemi; w wypadkach wyjątkowych Komisja może zarządzić ponowne wykonanie prac piśmiennych (praktycznych). Tematy tych prac ustala przewodniczący w porozumieniu z właściwymi egzaminatorami.

§ 22. Egzamin ustny składają wszyscy słuchacze, którzy zdali egzamin piśmienny i nie uzyskali zwolnienia od egzaminu ustnego. Egzamim ustny obejmuje wszystkie przedmioty działu A i odpowiedniej grupy działu B.

Słuchacze, mający z przedmiotu:

a) roczny stopień co najmniej dobry oraz

b) co najmniej dostateczny stopień z egzaminu piśmiennego, zwolnieni są od egzaminu ustnego z tego przedmiotu.

O ile z fizyki, geografii, przyrody, rysunku, robót ręcznych, robót kobiecych lub gospodarstwa domowego odbył się egzamin piśmienny, należy przy egzaminie ustnym sprawdzić, czy słuchacz poza teorją opanował także i laboratoryjną, względnie praktyczną stronę odnośnego przedmiotu.

§ 23. Egzamin ustny pod kierunkiem przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej odbywa się w miarę możności wobec całej Komisji, a co najmniej w obecności wszystkich egzaminatorów danego działu przedmiotowego (A lub B).

W każdym razie egzamin winien być przeprowadzany w obecności przynajmniej 3 członków Komisji.

Czas trwania ustnego egzaminu jednego słuchacza nie może przekraczać dwóch godzin, jednorazowa odpowiedź zaś bez przerwy 40 minut.

Kolejność przedmiotów egzaminu wyznacza przewodniczący Komisji.

§ 24. Bezpośrednio po egzaminie ustnym Komisja Egzaminacyjna ustala ostatecznie stopnie z każdego przedmiotu na podstawie wyników egzaminu końcowego z uwzględnieniem stopni rocznych z danego przedmiotu, poczem bezzwłocznie ogłasza się wynik słuchaczowi.

Uchwały Komisji Egzaminacyjnej zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego. Przewodniczącemu przysługuje prawo zgłoszenia veta w sprawach uchwał Komisji i wstrzymania ich ważności aż do rozstrzygnięcia Kuratorjum.

Do § 13 Statutu.

§ 25. Słuchacze, którzy pragną rozszerzyć egzamin na drugą grupę naukową lub na jeden z przedmiotów programowych innej grupy w zakresie odpowiedniego programu z działu B, nie powtarzają egzaminu z działu A. Świadectwa z takiego egzaminu wydaje się według wzoru, podanego w załączniku Nr. 3.

§ 26. Egzamin dodatkowy z języka innego niż polski obejmuje:

1. jedną lekcję próbną,
2. jedno wypracowanie piśmienne,
3. odpowiedzi ustne dla wykazania umiejętności władania tym językiem oraz celem wykazania znajomości terminologji naukowej.

Wybór tematu lekcji próbnej i tematu wypracowania zależy przy tym egzaminie od uznania przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej.

Do § 14 Statutu.

§ 27. Po złożeniu egzaminu słuchacze otrzymują świadectwa według załącznika Nr. 4, o ile w czasie pobytu na Wyższym Kursie Nauczycielskim korzystali z urlopu płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa, albo według załącznika Nr. 5. o ile korzystali z urlopu bezpłatnego (§ 7 Statutu).

Na świadectwie uwidocznia się stopnie z przedmiotów, wymienionych w programie Wyższego Kursu Nauczycielskiego. W grupie humanistycznej wyszczególnia się przytem oddzielnie stopień z języka i oddzielnie z literatury, w grupie geograficzno-przyrodniczej oddzielnie z przyrody martwej i oddzielnie z biologji. Ponadto w dziale B wpisuje się poszczególne stopnie z metodyki przedmiotów odnośnej grupy.

Stopień roczny z działu C wpisuje się, o ile jest co najmniej dostateczny.

§ 28. Po zakończeniu egzaminu dyrektor (kierownik) Wyższego Kursu Nauczycielskiego przesyła sprawozdanie do swego Kuratorjum, które zawiadamia właściwe Kuratorja o wynikach końcowych egzaminów słuchaczy z odpowiednich Okręgów Szkolnych.

Prace piśmienne i protokóły egzaminacyjne (załącznik 7) przechowuje się w aktach Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Do § 15 Statutu.

§ 29. Dla przeprowadzenia egzaminów eksternów, czynnych na określonym terenie, z zakresu programu wszystkich lub niektórych przedmiotów Wyższego Kursu Nauczycielskiego Ministerstwo na wniosek Kuratorjum uzupełnia Komisję Egzaminacyjną (§ 11 Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich), mianując na trzy lata egzaminatorów, nie będących nauczycielami Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Egzamin z przedmiotów pedagogicznych winien w miarę możności przeprowadzać jeden egzaminator.

Egzaminator, który jako nauczyciel na kursach prywatnych lub w jakikolwiek inny sposób przygotowywał do egzaminu eksterna, zgłaszającego się do Komisji, winien powiadomić o tem przewodniczącego, który wyznacza z pośród członków Komisji innego egzaminatora dla przeprowadzenia egzaminu powyższego kandydata, względnie przedkłada Kuratorjum wniosek o odpowiednie uzupełnienie Komisji. W poszczególnych wypadkach Ministerstwo może zezwolić na odstępstwa od tej zasady.

Ministerstwo może delegować Komisję Egzaminacyjną do przeprowadzenia egzaminów eksternów w miejscowości nie będącej siedzibą Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Eksterni, czynni w Okręgach Szkolnych, nie posiadających państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, zdają egzaminy przy Wyższych Kursach Nauczycielskich wskazanych przez Ministerstwo dla danego Okręgu Szkolnego.

Ekstern może zdawać egzamin tylko przed tą Komisją Egzaminacyjną, do której w myśl przepisów przynależy. Dopuszczenie wyjątkowo do egzaminu przed inną Komisją możliwe jest z uzasadnionych powodów jedynie za specjalnem zezwoleniem Ministerstwa.

§ 30. Egzaminy dla eksternów odbywają się dwa razy do roku: w lutym i październiku. Dokładne terminy wyznacza Kuratorjum i zawiadamia Ministerstwo co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 31. Podanie o dopuszczenie do egzaminu nauczyciel składa za pośrednictwem Inspektora Szkolnego do Komisji Egzaminacyjnej w terminie zimowym najdalej do dnia 1 stycznia, w terminie jesiennym zaś najdalej do dnia 1 września.

W podaniu należy wymienić, z jakiej grupy naukowej petent pragnie zdawać egzamin, oraz dołączyć:

a) szczegółowy życiorys własnoręcznie podpisany,

b) metrykę urodzenia,

c) dowody posiadanych studjów i kwalifikacyj zawodowych,

d) dekret ustalenia,

e) listę lektury, przerobionej z wybranej grupy przedmiotów,
f) nienaklejoną fotografję, zaopatrzoną na przedniej stronie własnoręcznym podpisem,
g) opłatę.

Inspektor Szkolny po dołączeniu odpisu wykazu stanu służby i wykazu kwalifikacyjnego względnie dla nauczycieli, nie podlegających Inspektorowi, właściwa władza przełożona po dołączeniu odpisów tychże wykazów i sprawdzeniu, czy kandydat odpowiada warunkom § 15 Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich, przesyła podanie Komisji Egzaminacyjnej do decyzji.

§ 32. Egzamin eksternów obejmuje trzy stadja:

a) lekcję próbną,
b) egzamin piśmienny lub praktyczny,
c) egzamin ustny.

Kolejność dwóch pierwszych stadjów egzaminu ustala dla poszczególnych kandydatów przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej. Egzamin ustny stanowi zawsze końcowe stadjum egzaminu.

Niedostateczny wynik jednego stadjum egzaminu jest równoznaczny z niezdaniem całego egzaminu.

§ 33. Lekcja próbna odbywa się z reguły w wyższych oddziałach szkoły powszechnej w obecności dwóch członków Komisji Egzaminacyjnej oraz w miarę możności kierownika danej szkoły powszechnej.

Temat lekcji przewodniczący Komisji podaje do wiadomości eksterna na dzień naprzód po porozumieniu się z kierownikiem szkoły i właściwymi członkami Komisji.

Lekcja próbna może być w wypadkach wyjątkowych powtórzona, o ile Komisja Egzaminacyjna stwierdzi, że na podstawie pierwszej lekcji nie można wydać opinji o metodycznem uzdolnieniu kandydata.

§ 34. Przy egzaminie piśmiennym eksternów obowiązują postanowienia §§ 18–21 niniejszego Regulaminu z tem uzupełnieniem, że tematy egzaminu piśmiennego względnie praktycznego winny być ustalane w porozumieniu z przewodniczącym Komisji.

§ 35. Egzamin ustny obejmuje wszystkie przedmioty, należące do działu A i B programu odpowiedniej grupy W. K. N.

O ile z fizyki, geografji, przyrody, robót ręcznych, robót kobiecych, rysunku lub gospodarstwa domowego odbył się egzamin piśmienny, należy przy egzaminie ustnym sprawdzić, czy kandydat poza teorją opanował także i laboratoryjną względnie praktyczną stronę odnośnego przedmiotu.

§ 36. Przy egzaminie ustnym eksternów obowiązują postanowienia § 23 niniejszego Regulaminu.

§ 37. Stopnie z egzaminu ustnego i ostateczny rezultat egzaminu na mocy stopni ze wszystkich stadjów (§ 32 Regulaminu) ustala Komisja na posiedzeniu bezpośrednio po zakończeniu egza-

minu ustnego, orzekając, że kandydat zdał egzamin, względnie go nie zdał. Bezzwłocznie potem ogłasza się wynik kandydatowi.

W sprawie uchwał Komisji Egzaminacyjnej obowiązują postanowienia § 24 alinea 2 Regulaminu.

§ 38. Po złożeniu egzaminu eksterni otrzymują świadectwa według załącznika Nr. 6. Co do stopni obowiązują postanowienia § 27 alinea 2 Regulaminu.

Uprawnienia świadectw eksternów określają postanowienia § 14 Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich.

§ 40. W sprawie sprawozdania z egzaminu eksternów, akt egzaminów, rozszerzenia egzaminu i składania egzaminu dodatkowego w języku innym niż polski obowiązują postanowienia §§ 25, 26 i 28 Regulaminu.

§ 41. Członkowie Komisji Egzaminacyjnej otrzymują za egzaminy eksternów wynagrodzenie, przypadające z podziału na równe części kwoty, powstałej z opłat kandydatów (§ 15 Statutu).

Do § 16 Statutu.

§ 42. Przy **egzaminach dla eksternów** z programu Wyższych Kursów Nauczycielskich dopuszczalne są — poza wymienionemi w § 6 Regulaminu — następujące połączenia wszystkich przedmiotów działu B.

Religja — z językiem polskim lub z historją.

Język polski — z religją lub z każdym z przedmiotów grupy IV albo V.

Język inny niż polski — z robotami ręcznemi.

Historja — z religją lub z geografją lub z robotami ręcznemi.

Przyrodoznawstwo — z matematyką lub z fizyką lub z każdym z przedmiotów grupy IV albo V.

Geografja — z historją lub z matematyką lub z robotami ręcznemi.

Matematyka — z przyrodoznawstwem lub z geografją lub z każdym z przedmiotów grupy IV albo V.

Fizyka — z przyrodoznawstwem lub z robotami ręcznemi.

Rysunek — z językiem polskim lub z przyrodoznawstwem lub z matematyką.

Roboty ręczne — z każdym z przedmiotów z wyjątkiem religji.

Roboty kobiece — z językiem polskim lub z matematyką lub z przyrodoznawstwem lub z robotami ręcznemi.

Śpiew — z językiem polskim lub z matematyką lub z przyrodoznawstwem lub z robotami ręcznemi.

Wychowanie fizyczne — z jęykiem polskim lub z matematyką lub z przyrodoznawstwem lub z robotami ręcznemi.

§ 43. Przy zdawaniu przez eksterna egzaminu częściami obowiązują przepisy, zawarte w § 15 Statutu Wyższych Kursów Nau-

czycielskich oraz §§ 29—41 Regulaminu z uzupełnieniami, podanemi w §§ 44—50 Regulaminu.

§ 44. Do egzaminu dzielonego na części mogą być dopuszczeni nauczyciele, którzy w podaniu o dopuszczenie do egzaminu (§ 31 Regulaminu) wyrażą życzenie zdawania egzaminu częściami i wskażą, z jakiej części zamierzają zgłosić się do egzaminu w najbliższym terminie. O dopuszczenie do egzaminu z każdej części wnosi kandydat osobne podanie.

Wysokość opłaty za jedną część egzaminu określa osobne zarządzenie.

§ 45. Części egzaminu są następujące:

a) dział A,

b) jeden przedmiot programowy z działu B odnośnej grupy,

c) drugi przedmiot programowy z działu B tejże grupy.

Przy wyborze części nie obowiązuje kandydatów powyższa kolejność.

§ 46. Egzamin z działu A obejmuje egzamin piśmienny i ustny. Egzamin z każdej z dwóch pozostałych części egzaminu obejmuje:

a) lekcję próbną,

b) egzamin piśmienny,

c) egzamin ustny.

Nadto z fizyki, geografji, przyrody, rysunku, robót ręcznych, robót kobiecych i gospodarstwa domowego odbywa się jeszcze egzamin praktyczny.

§ 47. Niedostateczny stopień z wypracowania piśmiennego (pracy praktycznej) rozstrzyga o niedostatecznym wyniku części egzaminu.

§ 48. Egzamin ustny jednego kandydata z każdej części egzaminu może trwać najwyżej godzinę.

§ 49. Po zdaniu części egzaminu kandydat otrzymuje zaświadczenie według wzoru, podanego w załączniku Nr. 8.

Świadectwo z egzaminu na wzorze, podanym w załączniku Nr. 6, kandydat otrzymuje po zdaniu wszystkich trzech części, przytem wszystkie egzaminy częściowe muszą być zdane w okresie najwyżej 10 lat.

W świadectwie należy wpisać termin egzaminów ze wszystkich trzech części.

§ 50. Ekstern reprobowany ogółem 3 razy z tej samej lub z różnych części egzaminu nie może być dopuszczony do egzaminu z żadnej części egzaminu.

Warszawa, dnia 2 lipca 1928 r. (L. I. 5340/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Świtalski.**

Załącznik Nr. 1.

Deklaracja.

Prosząc o przyjęcie na Wyższy Kurs Nauczycielski w . . . . na grupę . . . . niniejszem zobowiązuję się:

1. przestrzegać ściśle postanowień Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich:

2. nie obejmować bez porozumienia z dyrekcją Wyższego Kursu Nauczycielskiego żadnych zajęć ubocznych;

3. w razie uzyskania celem pracy na Kursie urlopu płatnego lub urlopu płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa pracować — niezależnie od zobowiązania, przyjętego z powodu pobierania stypendjum w czasie studjów seminarjalnych — w przeciągu lat trzech od daty ukończenia Kursu w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku, które wyznaczą mi władze szkolne najdalej w tymże okresie czasu.

Gdybym z własnej winy, czego ocenę pozostawiam władzom szkolnym, przerwał . . studja lub po ich ukończeniu nie wypełnił . . zobowiązań, wyżej wymienionych w punkcie 3, zobowiązuję się zwrócić do Skarbu Państwa całą kwotę, otrzymaną tytułem poborów służbowych w czasie studjów na Wyższym Kursie Nauczycielskim, odbytych na podstawie urlopu płatnego lub płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa.

. . . .
(podpis)

Nauczyciel . .
Kierowni . . . szkoły . . . klasowej w . . . . . .
w powiecie . . . .

W . . . . , dnia . . . . 19 . .

Załącznik Nr. 2.

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.
w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . . / . .

Świadectwo.

Pan . . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . w . . . .
w powiecie . . . . w Okręgu Szkolnym

. . . . , zakwalifikowan . . przez Kuratorjum do urlopu . . . .
na mocy wyników egzaminu wstępnego, przeprowadzonego dnia . . . . roku, został . .
przyjęt . . na grupę . . . . Wyższego Kursu Nauczycielskiego w . . . .
na rok szkolny 19 . ./ . .

m. p.

Dyrektor (Kierownik)
Wyższego Kursu Nauczycielskiego:
. . . .

W . . . . . . , dnia . . . . 19 , ,

Załącznik Nr. 3.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.

w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . ./ . .

Świadectwo.

Pan . . . .
urodzon . . dnia . . . . 1 . . . .
w . . . . (powiat . . . .)
religji (wyznania) . . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . , w . . . .
w powiecie . . . . w myśl § 25 Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 9, poz. 154) zdawał . . po raz . . . . w terminie . . . . . . ,
w roku 19 . . egzamin w zakresie nauk, objętych programem działu B Wyższych Kursów Nauczycielskich i otrzymał . . . następujące stopnie:

Dział B { z . . . .
z . . . .
z . . . . }

Nadto Pan . . . .
wykazał . . . , że przedmiotów grupy . . . .
może uczyć w języku . . . .

Świadectwo powyższe daje Pan . . . .
kwalifikacje dodatkowe, przewidziane w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca

1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53.

W . . . . . . , dnia . . . . 19 , ,

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej:
m. p.

. . . .

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

. . . .

Dyrektor (Kierownik) Kursu.

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik Nr. 4.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.

w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . ./ . .

Świadectwo.

Pan . . . .
urodzon . . dnia . . . . . . w . . . . , ,
(powiat . . . . .), religji (wyznania) . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . , w . . . .
w powiecie . . . .

po przedstawieniu dowodów kwalifikacyj zawodowych, a mianowicie . . . .
. . . .

oraz . . letniej służby w szkolnictwie w ciągu lat szkolnych . . . . , a mianowicie w . .
. . . .

przyjęt . . na Wyższy Kurs Nauczycielski w roku 19 . . uczęszczał . . na Kurs rok jeden, wykonał . . przepisane prace i ćwiczenia oraz zdawał . . . egzamin końcowy po raz . . . przed Komisją Egzaminacyjną i otrzymał . . następujące stopnie:

Dział A.	z psychologji i pedagogiki z dydaktyką	. . . . .
	z wiadomości o Polsce współczesnej	. . . . .
Dział B.	z	
	z	
	z	
	z	
	z	

Ogólny wynik . . . . . .

Z . . . . . . jako przedmiotu nadobowiązkowego (w zmniejszonym zakresie) Pan . . . . otrzymał . . na Kursie stopień . . . .

Pan . . . . w myśl § 22 Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1928 Nr. 9, poz. 154) został . . zwolnion . . od egzaminu ustnego z . . . .

Nadto Pan . . . . wykazał . . , że przedmiotów grupy . . . . może uczyć w języku . . . .

Pan . . . . w czasie pobytu na Wyższym Kursie Nauczycielskim korzystał . . z . . . . płatnego urlopu i zobowiązał . . się do pracy nauczycielskiej w ciągu trzech lat od daty ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku, wyznaczonem przez władze szkolne.

Świadectwo powyższe daje Pan . . . . kwalifikacje dodatkowe, przewidziane w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

W . . . . . . , dnia . . . . 19 , ,

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej:
m. p.

. . . .
Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

. . . .
Dyrektor (Kierownik) Kursu.

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik Nr. 5.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.

w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . . / . .

Świadectwo.

Pan . . . .
urodzon . . dnia . . . . . w . . . .
(powiat . . . . .), religji (wyznania) . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . , w . . . .
w powiecie . . . .
po przedstawieniu dowodów kwalifikacyj zawodowych, a mianowicie . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
oraz . . letniej służby w szkolnictwie w ciągu lat szkolnych . . . . , a mianowicie w . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
przyjęt . . na Wyższy Kurs Nauczycielski w roku 19 . . uczęszczał . . na Kurs rok jeden, wykonał . . przepisane prace i ćwiczenia oraz zdawał . . . egzamin końcowy po raz . . . przed Komisją Egzaminacyjną i otrzymał . . następujące stopnie:

Dział A.
- z psychologji i pedagogiki z dydaktyką . . . . .
- z wiadomości o Polsce współczesnej . . . . .

Dział B.
- z . . . .
- z . . . .
- z . . . .
- z . . . .
- z . . . .

Ogólny wynik . . . . .

Z . . . . jako przedmiotu nadobowiązkowego (w zmniejszonym zakresie) Pan . . . . otrzymał . . na Kursie stopień . . . .

Pan . . . . w myśl § 22 Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1928 Nr. 9, poz. 154) został . . zwolnion . . od egzaminu ustnego z . . . .

Nadto Pan . . . . wykazał . . . że przedmiotów grupy . . . . może uczyć w języku . . . .

Świadectwo powyższe daje Pan . . . . kwalifikacje dodatkowe, przewidziane w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

W . . . . . . , dnia . . . . 19 . .

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej:
m. p.

. . . .

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

. . . .

Dyrektor (Kierownik) Kursu.

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik Nr. 6.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.
w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . . / . .

Świadectwo.

Pan . . . .
urodzon . . dnia . . . . . . w . . . .
(powiat . . . . . .), religji (wyznania) . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . w . . . .
w powiecie . . . .
udowodnił . . w myśl § 15 Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 9, poz. 153) ukończenie . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

oraz . . letniej służby w szkolnictwie w ciągu lat szkolnych . . . . , a mianowicie w . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Na mocy powyższego dopuszczon . . w charakterze ekstern . . . zdawał . . w całości po raz . . . .
częściami
w termin. . . . . . w roku 19 . . .
egzamin w zakresie nauk, objętych przez program Wyższych Kursów Nauczycielskich i otrzymał . . następujące stopnie:

Dział A. { z psychologji i pedagogiki z dydaktyką . . . . ; z wiadomości o Polsce współczesnej . . . . }

Dział B. {
z . . . .
z . . . .
z . . . .
z . . . .
z . . . .
}

Ogólny wynik . . . . .

Nadto Pan . . . .
wykazał . . , że przedmiotów grupy . . . . . .
może uczyć w języku . . . .

Świadectwo powyższe daje Pan . . . . kwalifikacje dodatkowe, przewidziane w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

W . . . . dnia . . . . 19 . .

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej:
m. p.

. . . .
Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

. . . .
Dyrektor (Kierownik) Kursu.

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik Nr. 7.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.
w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . . / . .

Protokół egzaminu
z programu Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Nazwisko . . . .
Imię . . . .
Miejsce urodzenia . . . powiat . .
Data urodzenia: dnia . . . roku . .
(według metryki)

Pracuje jako $\frac{\text{nauczyciel . .}}{\text{kierowni . . .}}$ w szkole . . .
. . . klasowej w . . . . .
w powiecie . . . .
Adres w czasie egzaminów . . . .
. . . .

Zdaje w charakterze $\frac{\text{słuchacz . .}}{\text{ekstern . .}}$ z grupy . .
. . . .
nadto z . . . .
w zakresie przedmiotu działu B programu Wyższych Kursów Nauczycielskich oraz z języka . . . . jako języka nauczania.

Składał uprzednio dnia . . . .
r. . . . egzamin z grupy . . . .
Wyższych Kursów Nauczycielskich z wynikiem . .
(Nr. i miejsce wydania świadectwa).

Przedstawione dowody kwalifikacyj zawodowych:

1. . . . .
2. . . . .
3. . . . .
4. . . . .
5. . . . .

praktyki nauczycielskiej:

1. od . . . do . . . w . . . .
2. od . . . do . . . w . . . .
3. od . . . do . . . w . . . .
4. od . . . do . . . w . . . .
5. od . . . do . . . w . . . .

Ustalony z dniem . . . .

Protokół szczegółowy.

Lekcję próbną:

na temat . . . .
w dniu . . . 19 . . r. w . . . . . .
oddziale . . . . . . klasowej szkoły .
. . . . . w . . . . . . odbył . .
w obecności . . . .
Uwagi o przebiegu lekcji . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
Wynik lekcji potwierdzony podpisami obecnych . .
. . . .

Protokół egzaminów piśmienych (praktycznych).

Przedmiot	Data	Temat	Uwagi o przebiegu egzaminu	Stopień

Protokół egzaminów ustnych.

Dział	Przedmiot	Data	Treść pytań	Stopień	Podpisy egzaminatorów

Wynik z egzaminu.

Egzamin	A		B				
	Psychologja, pedagogika z dydaktyką	Nauka o Polsce współczesnej					
Lekcja próbna							
Egzamin piśmienny							
Egzamin ustny							
Stopień ostateczny							

Z . . . . jako przedmiotu nadobowiązkowego na kursie . . . .

Z języka . . . . . . jako języka nauczania . . . .

Uchwała Komisji Egzaminacyjnej.

. . . .
. . . .

. . . .

W . . . . dnia . . . . 19 . .

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej:

. . . .

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik Nr. 8.

Okręg Szkolny . . . .

PAŃSTWOWY WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI.

w . . . .

Nr. . . . . . . / 19 . . Rok szkolny 19 . ./ . .

Zaświadczenie tymczasowe.

Pan . . . .
nauczyciel . .
kierowni . . . . szkoły powszechnej w . . . . w powiecie . . . . . . w Okręgu Szkolnym . . . . zgłosił . . się w myśl postanowień § 16 Statutu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1928 r. Nr. 9, poz. 153) do częściowego egzaminu z programem grupy naukowej . . . . . . Wyższego Kursu Nauczycielskiego i zdał . . w dniu . . . . . . roku egzamin częściowy z . . . .
Zaświadczenie niniejsze jako tymczasowe daje częściowe uprawnienie do otrzymania (po złożeniu egzaminu ze wszystkich trzech części) świadectwa ostatecznego, przewidzianego w § 49 Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 9, poz. 153).

m. p.

. . . .
Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

W . . . . . . , dnia . . . . 19 , ,

169.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 23 lipca 1928 r.
o powołaniu Komisji opinjodawczej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustroju szkolnictwa muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Powołuję Komisję Opinjodawczą Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustroju szkolnictwa muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej, nadając jej załączony statut.

Warszawa, dnia 23 lipca 1928 r. (Nr. V. L. M. 2594/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świtalski.**

Załącznik do Nr. 2594/28.

STATUT

Komisji Opinjodawczej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustroju szkolnictwa muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1. Celem Komisji Opinjodawczej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustroju szkolnictwa muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej jest przeprowadzenie badań nad stanem współczesnego szkolnictwa muzycznego oraz postawienie wniosków, zmierzających do uregulowania spraw tego szkolnictwa z uwzględnieniem potrzeb jego przyszłego rozwoju.

Art. 2. Komisja ma charakter opinjodawczy i tylko co do zasadniczych spraw ustroju i programu szkolnictwa muzycznego.

Art. 3. Członków Komisji mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Komisja może zapraszać za zgodą Ministerstwa na poszczególne posiedzenie wybitniejszych pedagogów-muzyków.

Art. 4. Prezydjum Komisji składa się z 4 osób: prezesa i 2 sekretarzy, wybranych przez plenum Komisji drogą tajnego głosowania, oraz referenta Komisji, mianowanego przez Ministra.

Art. 5. W razie niemożności uchwalenia przez Komisję jednolitej opinji w danej sprawie, mogą być przez poszczególnych członków Komisji pojedyńczo lub grupami składane umotywowane odrębne opinje.

Art. 6. Członkowie Komisji, nie będący w czynnej służbie państwowej, otrzymują za czas posiedzeń Komisji zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie według wymiaru kosztów delegacji urzędnika V stopnia służbowego, członkowie zaś urzędnicy państwowi według przysługującego im stopnia służbowego.

Art. 7. Siedzibą prezydjum Komisji jest Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Warszawa (Bagatela 12).

Członkowie Komisji Opinjodawczej.

Lwów: Dr. Seweryn Barbag; Dyr. Wasyl Barwiński; Prof. Dr. Adolf Chybiński; Dyr. Stanisław Ludwikiewicz; Dyr. Mieczysław Sołtys.

Kraków: Prof. Dr. Zdzisław Jachimecki; Michał Piotrowski; Dr. Józef Reiss.

Wilno: Dyr. Adam Wyleżyński.

Poznań: Prof. Dr. Łucjan Kamieński; Dr. Wacław Piotrowski; Dyr. Władysław Raczkowski.

Katowice: Dyr. Stefan Stoiński.

Łódź: Dyr. Helena Kijeńska-Dobkiewiczowa.

Warszawa: Stanisław Kazuro; Piotr Rytel; Kazimierz Sikorski; Dyr. Adam Wieniawski; Dyr. Stefan Wysocki.

Referent Komisji: Janusz Miketta, Radca ministerjalny.

170.

Rozporządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 25 sierpnia 1928 r.
w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych.

Celem rozszerzenia kompetencji kuratorów Okręgów Szkolnych na podstawie art. 4 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304), zarządzam, co następuje:

§ 1. Prócz spraw, należących do kompetencji kuratorów Okręgów Szkolnych, na mocy dotychczas obowiązujących przepisów w odniesieniu do nauczycieli podległych im szkół, przekazuję kuratorom prawo:

1) mianowania i zwalniania tymczasowych nauczycieli państwowych szkół średnich ogólno-kształcących i seminarjów nauczycielskich,

2) przenoszenia na własną prośbę stałych nauczycieli szkół podległych,

3) udzielania nauczycielom szkół podległych zniżek godzin nauczania i innych zajęć obowiązkowych w granicach rozporządzalnych kwot na etaty personalne i godziny nadliczbowe,

i 4) udzielania zezwoleń na nauczanie tym z pośród kandydatów na nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich, którzy przedstawią świadectwo złożenia egzaminu naukowego, będącego warunkiem dopuszczenia do państwowego egzaminu na nauczyciela szkół średnich.

Zgodnie z punktem 1 i 2 niniejszego § w instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. dla władz, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 5, poz.90), zarządzam zmiany następujące:

1) punkt 1-c instrukcji (do art. 3) ma brzmieć:

Na stanowisko tymczasowego nauczyciela szkoły średniej ogólnokształcącej seminarjum nauczycielskiego — kurator Okręgu Szkolnego;

2) punkt 42 instrukcji (do art. 48) ma brzmieć:

Przeniesienie na własną prośbę stałego nauczyciela zarządza kurator w odniesieniu do nauczycieli szkół, pośrednio lub bezpośrednio mu podległych, przyczem, jeżeli nauczyciel ma być przeniesiony na własną prośbę do innego okręgu szkolnego, przeniesienie następuje na mocy uprzedniego porozumienia się właściwych kuratorów. W razie niemożności dojścia do porozumienia rozstrzyga Minister. Gdy szkoła, z której lub do której nauczyciel ma być przeniesiony, podlega bezpośrednio Ministrowi, przeniesienie zarządza Minister. Dekret przeniesienia według wzoru, podanego w załączniku Nr. 8, wystawia władza właściwa dla tej szkoły, do której nauczyciel zostaje przeniesiony;

3) punkt 54 instrukcji (do art. 58, 61, 62 i 63) ma brzmieć:

Zarządza przywrócenie do służby czynnej ta władza, która przeniosła nauczycielkę w stan pozasłużbowy. Jeżeli miejsce służbowe, które po powrocie do służby czynnej ma zająć nauczycielka, leży poza terytorjum podległym władzy, która przeniesienie w stan pozasłużbowy zarządziła, przywrócenie do służby czynnej następuje na mocy porozumienia się zainteresowanych władz. W razie niemożności dojścia do porozumienia rozstrzyga Minister. Dekret powołania do służby czynnej ze stanu pozasłużbowego według wzoru, podanego w załączniku Nr. 15, wystawia władza właściwa dla tego miejsca służbowego, na które nauczycielka zostaje powołana;

4) do punktu 60 instrukcji (do rt. 69 i 70) dodaję dwa następujące ustępy:

Uprawnioną do zwolnienia ze służby na podstawie art. 69 i 70 jest władza, która nauczyciela mianowała.

W odniesieniu do tymczasowych nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, mianowanych przez Ministerstwo przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, uprawnioną do zwolnienia jest władza, której dana szkoła podlega bezpośrednio.

W związku z punktem 3 niniejszego § w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1927 Nr. 2, poz. 26 (§ 19) do art. 37) ma brzmieć:

Obniżenia wymiaru godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycielom szkół podległych udzielać mogą:

a) inspektor szkolny, jeżeli obniżenie to nie przewiduje dodatkowego obciążenia Skarbu Państwa bądź to w postaci zwiększenia liczby etatów nauczycielskich, bądź w postaci powiększenia liczby godzin nadliczbowych,

b) kurator Okręgu Szkolnego, jeżeli obniżenie mieści się w granicach kwot przewidzianych w budżecie danego okręgu na etaty personalne i godziny nadliczbowe,

c) Minister nauczycielom szkół, podległych mu bezpośrednio, oraz nauczycielom innych szkół, jeżeli obniżenie wymiaru zajęć ma spowodować przekroczenie kwot, przewidzianych w budżecie danego okręgu szkolnego na etaty personalne i godziny nadliczbowe.

Obniżenia zajęć, wychodzącego poza ramy organizacyjne szkoły, t. j. powodującego zmniejszenie przewidzianej w programie zajęć szkolnych liczby godzin nauczania, w zasadzie udzielać mogą w granicach wyżej wskazanej kompetencji zarówno inspektor jak i kurator z tem jednak, że obniżenia takiego należy z zrozumiałych powodów o ile możności unikać i udzielać go tylko w zupełnie wyjątkowych okolicznościach.

Uchylam sprzeczne z punktem 4 niniejszego § przepisy, zawarte w § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 stycznia 1923 r. L: 763/D. II. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 10) oraz w okólniku z dnia 18 października 1926 r.

Nr. II — 6194/26 w sprawie zezwoleń na nauczanie (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 200).

§ 2. Uchylając rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 marca 1927 r. o przekazaniu niektórych czynności nadzoru nad szkolnictwem zawodowem (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 83) zarządzam w tej sprawie, co następuje:

1) Nadzór nad niższem i średniem szkolnictwem zawodowem na terenie swojego okręgu pełni kurator Okręgu Szkolnego.

2) Do zakresu działania kuratora prócz ogólnego nadzoru należy w szczególności:

a) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zakładania, przekształcania i zwijania państwowych szkół i kursów zawodowych,

b) udzielanie zezwoleń na otwarcie i prowadzenie niepaństwowych kursów zawodowych, oraz niepaństwowych szkół zawodowych opartych na ustalonych przez Ministra statutach i programach normalnych,

c) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zezwoleń na otwarcie i prowadzenie szkół zawodowych, odbiegających od norm, ustalonych przez Ministra w normalnych statutach i programach,

d) przedstawianie Ministrowi projektów budżetów państwowych szkół i kursów zawodowych i asygnowanie sum w granicach przyznanego budżetu,

e) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zapomóg dla niepaństwowych szkół i kursów zawodowych i udzielanie tym szkołom i kursom zapomóg w granicach kwot, przekazanych na ten cel przez Ministra do dyspozycji kuratora danego okręgu szkolnego,

f) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie mianowania i zwalniania wizytatorów, dyrektorów i kierowników państwowych szkół i kursów zawodowych,

g) mianowanie, przenoszenie, zwalnianie, udzielanie zezwoleń na nauczanie, udzielanie urlopów i obniżanie wymiaru zajęć obowiązkowych nauczycielom i instruktorom państwowych szkół i kursów zawodowych w zakresie kompetencyj, jakie przysługują kuratorom w stosunku do nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, jeżeli osobny statut danej szkoły zawodowej inaczej nie stanowi,

h) zawieranie umów z personelem kontraktowym państwowych szkół i kursów zawodowych,

i) zatwierdzanie dyrektorów, kierowników, nauczycieli i instruktorów niepaństwowych szkół i kursów zawodowych,

j) wydawanie zarządzeń w granicach statutów szkół co do życia pozaszkolnego młodzieży.

3) Poza stałym normalnym nadzorem zwierzchnim Minister zarządzać będzie doraźne wizytacje szkół i kursów zawodowych

przez powołanych przez niego znawców. Kuratorowi przysługuje prawo stawiania w tym względzie wniosków. Znawca dokonywa wizytacji z udziałem przedstawiciela kuratora i składa Ministrowi sprawozdanie, którego odpis przesyła się kuratorowi.

Zgodnie z powyższem w punkcie 41 instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 90), uchylam słowa „z wyjątkiem tymczasowych nauczycieli szkół zawodowych" oraz ostatnie zdanie tego punktu „przenoszenie nauczycieli tymczasowych szkół zawodowych należy do Ministra", zaś w punkcie 43 tejże instrukcji uchylam słowa „z wyjątkiem nauczyciela szkoły zawodowej".

§ 3. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 września 1927 r. w sprawie udzielania urlopów nauczycielom i funkcjonarjuszom administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 196) § 2 ma brzmieć:

Kuratorowi przysługuje prawo udzielania:

1) dyrektorom, kierownikom i nauczycielom szkół podległych:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — urlopów płatnych do jednego roku i bezpłatnych do lat dwóch,

b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — urlopów płatnych do dwóch miesięcy i bezpłatnych do lat dwóch,

c) do dalszego kształcenia się zawodowego oraz dla celów naukowych lub oświatowych — urlopów płatnych do pięciu miesięcy i bezpłatnych do lat dwóch;

2) nauczycielom i kierownikom publicznych szkół powszechnych dla studjów na wyższych kursach nauczycielskich — urlopów płatnych na przeciąg jednego roku w granicach kontyngentu, ustalonego corocznie przez Ministra dla każdego okręgu szkolnego;

3) inspektorom szkolnym i ich zastępcom:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — urlopów płatnych lub bezpłatnych do jednego roku,

b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — urlopów płatnych lub bezpłatnych do jednego roku,

c) dla dalszego kształcenia się zawodowego oraz dla celów naukowych lub oświatowych — urlopów płatnych do 5 miesięcy i bezpłatnych do jednego roku;

d) urlopów wypoczynkowych — płatnych w granicach art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej,

4) innym funkcjonarjuszom państwowym, podlegającym ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — urlopów płatnych do jednego roku i bezpłatnych do lat dwóch,

c) urlopów wypoczynkowych — w granicach art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ 4. Uchylając § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 kwietnia 1926 r. w sprawie przenoszenia w stan spoczynku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 101), uchylam postanowienie, zastrzegające dla Ministra prawo przenoszenia w stan spoczynku nauczycieli, lekarzy i dentystów państwowych seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich, państwowych wyższych kursów nauczycielskich, kierowników i nauczycieli preparand nauczycielskich, kierowników i nauczycieli publicznych szkół powszechnych, kierowniczek i wychowawczyń państwowych ochronek, przenoszonych w stan spoczynku na zasadzie ustępu drugiego art. 29 ustawy z dn. 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dn. 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178), t. j. bez prośby funkcjonarjusza, gdy przekroczył 60 lat życia i uzyskał prawo do pełnego zaopatrzenia emerytalnego.

§ 5. Przekazuję kuratorom okręgów szkolnych prawo nadawania oraz odbierania praw publiczności szkołom i zakładom, podległym inspektorom szkolnym.

§ 6. We wszelkich sprawach uczniów szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, a więc w sprawach przyjmowania i wydalania uczniów, dopuszczania do egzaminów, udzielania dyspensy od wieku i t. p., kuratorowie Okręgów Szkolnych mają orzekać ostatecznie jako instancja odwoławcza od decyzji dyrekcji szkoły, wydanej zależnie od obowiązujących przepisów albo bezpośrednio przez samą dyrekcję, albo też na mocy uchwały rady pedagogicznej szkoły.

Zgodnie z powyższem w rozporządzeniu Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 marca 1925 r. w sprawie regulaminu seminarjalnego egzamin dojrzałości (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 69), ustęp drugi § 25 ma brzmieć:

Tylko w wypadku, gdy zostaną stwierdzone okoliczności wyjątkowe, usprawiedliwiające niepomyślny wynik egzaminów poprzednich, Kuratorjum może zezwolić na zdawanie egzaminu po raz trzeci, — zaś w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 maja 1926 r. w sprawie regulaminu przyjmowania uczniów do państwowych seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 114), ustęp drugi § 3 ma brzmieć: przyjmowanie na kurs I kandydatów w wieku powyżej lat 17 jest dopuszczalne tylko za specjalnem zezwoleniem Kuratorjów.

§ 7. Przekazuję kuratorom okręgów szkolnych prawo ostatecznej decyzji w sprawie kilkakrotnego dopuszczania do egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych i zgodnie z tem w § 30 regulaminu tych egzaminów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1924 Nr. 10, poz 94), uchylam zdanie: „Od decyzji Kuratorjum przysługuje nauczycielowi rekurs

do Ministerstwa W. R. i O. P. w ciągu miesiąca od daty doręczenia pisma z zawiadomieniem o decyzji Kuratorjum".

§ 8. Zwalniam kuratorów okręgów szkolnych od obowiązku przesyłania do Ministerstwa:

1) tematów zadań piśmiennych, zadawanych na gimnazjalnych egzaminach dojrzałości i zgodnie z tem uchylam § 26 w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 grudnia 1925 r. w sprawie regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z r. 1926' poz. 8);

2) odpisów dekretów nominacyjnych urzędników władz szkolnych I instancji, o czem mowa w okólniku Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 stycznia 1923 r. Nr. 2608/22 S.;

3) sprawozdań ze świąt sadzenia drzew, o czem mowa w okólniku Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1923 r.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1928 roku.

Warszawa, dnia 25 sierpnia 1928 r. (Nr. O. Prez. 5412/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świtalski.**

171.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 sierpnia 1928 r.

w sprawie dodatkowej sesji dla egzaminów uproszczonych na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

W związku z rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 czerwca 1923 r. w sprawie uproszczonych egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. W. R. i O. P. Nr. 13 poz. 108), częściowo zmienionem rozporządzeniem z dnia 19 czerwca 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 123), i uzupełniając postanowienia tego rozporządzenia, zarządzam co następuje:

Ze względu na zbliżający się termin prekluzyjny odbywania egzaminów uproszczonych (koniec czerwca 1929 r.) oraz pragnąc: 1) zapobiec zbyt masowemu zgłaszaniu się kandydatów do tych egzaminów w ciągu jednej sesji i 2) ułatwić zdanie tych egzaminów kandydatom reprobowanym, ustanawiam oprócz sesji jesiennej r. 1928 i sesji wiosennej 1929 r. — jeszcze jedną sesję — zimo-

wą r. 1929 (w miesiącu styczniu lub lutym) — dla egzaminów uproszczonych na nauczycili szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Warszawa, dnia 1 sierpnia 1928 r. (Nr. II. P. 8371/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świtalski.**

172.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 9 sierpnia 1928 r.
w sprawie dozwolenia wydawnictwa.

Zaliczam niżej wymienione wydawnictwo w poczet dozwolonych i ustalam dla niego kwalifikację następującą:

Orotowska Helena, Wzajemna zależność świata zwierzęcego i roślinnego. Nakładem Księgarni Św. Wojciecha, 1928 r. — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów niższych klas gimnazjów.

Warszawa, dnia 9 sierpnia 1928 r. (Nr. II. P. 9962/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świtalski.**

173.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz do Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształc. i seminarjów nauczycielskich w sprawie świadectw odejścia.

Ministerstwo wyjaśnia i zarządza co następuje:

I. Świadectwa odejścia wydaje się uczniom, opuszczającym w ciągu półrocza daną szkołę.

II. W rubryce: „Uwagi" na formularzach świadectw odejścia dla szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich należy w zasadzie zaznaczać tylko formalne okoliczności, w jakich następuje odejście ucznia ze szkoły, a więc np.: „odchodzi z powodu przeniesienia się rodziców, odchodzi z powodu dłuższej choroby, uniemożliwiającej naukę" etc. W tych i podobnych wypadkach — po zaznaczeniu tych formalnych okoliczności — możnaby stosować dodatkową formułę: „odchodzi bez przeszkody" z ewentualnym dodatkiem: „na własne żądanie".

III. Gdyby przy zgłoszonem zwolnieniu ucznia ze szkoły zachodziły jakieś przeszkody np.: nieuiszczenie należnych taks, za-

trzymanie książek z bibljoteki szkolnej i t. p., należy wstrzymać się z wydaniem świadectwa odejścia aż do tej chwili, kiedy przeszkody będą usunięte i ewentualne pretensje szkoły zaspokojone.

IV. W wypadkach usunięcia ucznia z danej szkoły rubryki: „Uwagi" nie należy wypełniać, przeprowadzając jedynie linję.

V. Jeżeli uczeń opuszcza daną szkołę z końcem półrocza (lub roku szkolnego), nie otrzymuje on osobnego świadectwa odejścia. Okoliczności, o których mowa w ustępie II, stwierdza naówczas dyrekcja szkoły na świadectwie półrocznem, względnie rocznem.

VI. Uczniom, wydalonym ze wszystkich szkół nie wydaje się świadectwa odejścia, ani też nie umieszcza się żadnej klauzuli na świadectwie rocznem czy półrocznem.

Warszawa, dnia 14 sierpnia 1928 r. (Nr. II. P. 98662/28).

p. o. Podsekretarza Stanu.

(—) **W. Żłobicki**

174.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Nr. OP. 4091/1-R-28. Warszawa, dnia 13. lipca 1928 r.

W sprawie kosztów leczenia umysłowo-chorych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

W kwestji interpretacji art. 42 ustawy emerytalnej z dnia 11. XII. 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 6, poz. 46) oraz § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. 3. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 320) Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwem Spraw Wojskowych, udzieliło pismem okólnem z dnia 26. VI. 1928 r. L. D. I.—7435/5/28 następującego wyjaśnienia:

1) Postanowienia art. 42 ustawy emerytalnej odnoszą się jedynie do tych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w art. 2 ustawy emerytalnej, którzy przeszli w stan spoczynku po dniu 1. października 1923 r. natomiast postanowienia art. 56 i 57 ustawy emerytalnej odnoszą się do tych emerytowanych zawodowych wojskowych, którzy przeszli w stan spoczynku z czynnej służby w Wojsku Polskiem po dniu 1. listopada 1918 r.

2) Emerytowany funkcjonarjusz państwowy — względnie emerytowany zawodowy wojskowy — umysłowo (psychycznie) chory. będzie umieszczony na koszt Skarbu Państwa w zakładach dla umysłowo-chorych, państwowych lub samorządowych, o ile zajdą łącznie następujące warunki:

a) na wniosek sądownie ustanowionego kuratora,

b) na podstawie orzeczenia Komisji lekarskiej, przewidzianego w art. 14 ustawy emerytalnej oraz

c) w braku innych środków utrzymania prócz emerytury.

3) Wniosek o umieszczenie umysłowo chorego emerytowanego funkcjonarjusza państwowego — względnie emerytowanego zawodowego wojskowego — składa odnośny kurator tej Izbie Skarbowej (Wydziałowi Skarbowemu Województwa Śląskiego), która wypłaca zaopatrzenie emerytalne interesowanemu, a Izba Skarbowa (Wydział Skarbowy Województwa Śląskiego) zarządza badanie emeryta przez komisję lekarską I. instancji — wzgl. komisję wojskowo-lekarską — oraz zarządza badanie stosunków majątkowych i na podstawie wyników tych badań albo wyraża zgodę na umieszczenie emeryta w zakładzie dla umysłowo chorych na koszt Skarbu Państwa z równoczesnem zawieszeniem wypłaty emerytury od pierwszego następującego miesiąca po dniu umieszczenia i ewentualnem przyznaniem zaopatrzenia dla żony i dzieci emerytowanego funkcjonajusza państwowego, albo też udziela odmownej decyzji dla braku warunków.

W wypadku umieszczenia emerytowanego zawodowego wojskowego na koszt Skarbu Państwa w zakładzie dla umysłowo chorych, państwowym lub samorządowym, Izba Skarbowa winna bezzwłocznie zawiadomić, o ile chodzi o zawodowego szeregowego — Dowódcę Okręgu Korpusu, który wymierzy zaopatrzenie emerytalne, o ile zaś chodzi o zawodowego oficera — Ministerstwo Spraw Wojskowych Departament Intendantury — a to celem przyznania żonie i dzieciom zasiłku w wysokości pensji wdowiej i sierocej.

4) Przeciw odmównej decyzji Izby Skarbowej (Wydziału Skarbowego Województwa Śląskiego) składający wniosek ma prawo sprzeciwu w terminie dni 14-tu do Ministerstwa Skarbu za pośrednictwem tej władzy, która udzieliła odmownej decyzji i wówczas ta władza, jeżeli podstawą decyzji było orzeczenie Komisji lekarskiej, zarządza w razie potrzeby zbadanie emeryta przez komisję lekarską II instancji — względnie komisję wojskowo-lekarską odwoławczą — poczem przedkłada sprawę do rozstrzygnięcia Ministerstwu Skarbu.

Władzy Skarbowej przed wydaniem orzeczenia co do umieszczenia umysłowo (psychicznie) chorego emeryta w zakładzie dla umysłowo chorych na koszt Skarbu Państwa przysługuje prawo odwołania od orzeczenia komisji lekarskiej, pierwszej instancji, względnie Komisji wojskowo-lekarskiej, stwierdzających konieczność takiego umieszczenia, do Komisji lekarskiej II instancji — względnie komisji wojskowo-lekarskiej odwoławczej.

5) Koszty leczenia i utrzymywania emeryta przez czas pobytu w zakładzie dla umysłowo chorych ponosi Skarb Państwa z części 18-tej budżetu z § 1 — względnie 2 —przyczem koszty te mogą być zaliczone od pierwszego następującego miesiąca po dniu umieszczenia.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi do X grupy uposażenia włącznie, sędziowie i prokuratorowie i kandydaci na stanowiska sędziowskie oraz emerytowani oficerowie zawodowi mają

być umieszczeni i leczeni w zakładzie dla umysłowo (psychicznie) chorych według II klasy, wszyscy inni emerytowani funkcjonarjusze państwowi oraz emerytowani zawodowi szeregowi do chorążego włącznie według klasy III i według tych norm będą zwracane koszty leczenia i utrzymania przez Skarb Państwa.

Ponieważ umieszczenie emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych oraz zawodowych wojskowych w zakładach dla umybowej i przeprowadzenia odpowiednich badań — przeto Minister-
bwej i przeprowadzenia odpowiednich badań — przeto Ministerstwo Skarbu nie będzie zwracać kosztów leczenia odnośnym zakładom w tych wypadkach, gdzie takiej zgody niema, i wszelkie pretensje z tego tytułu winien odnośny zakład skierować do właściwego kuratora.

Za Naczelnika Wydziału:
Br. Ostrowski m. p.
Radca Ministerjalny.

175.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.
Nr. OB. 1177. Warszawa, dnia 15. czerwca 1928 r.

W sprawie zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym.

W związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17. września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 826) o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz wojskowych celem jednolitego stosowania postanowień art. 21 i 77 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6/24 poz. 46) tudzież § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32/24, poz. 320). Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów okólnikiem z dnia 1. VI. br. Nr. D. I. 1314/5/28 wyjaśniło, iż zasady zwrotu kosztów przesiedlenia emeryta państwowego (wdowy względnie sieroty), podane w okólniku z dnia **20. maja 1927 r. Nr. 117 OP. 594)** nadal obowiązuje z tem, iż koszty podane w tym okólniku pod literą „b“ nie mogą przekraczać ryczałtu, przewidzianego w § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17. września 1927 r.

Wobec powyższego emerytowi w razie przesiedlenia zwraca się:

a) koszty przewozu urządzenia domowego koleją lub statkiem, udowodnione listami przewozowemi,
b) udowodnione koszty przewozu urządzenia do i od dworca kolejowego ewentualnie koszty wozu meblowego, opakowania i t. p.

Do pozycji pod b) należy również doliczyć bilety kolejowe emeryta i jego rodziny bez djet.

Koszty pod b) mogą wynosić dla samotnego — 75% jednomiesięcznego, pobierającego dodatek ekonomiczny na trzech lub mniej członków rodziny — 75% dwumiesięcznego pobierającego dodatek ekonomiczny na więcej niż trzech członków rodziny 75% trzymiesięcznego uposażenia.

Zaznacza się, iż okólnik Min. Spr. Wewn. z dnia 17. III. 1928 r. Nr. 39/OB. 572) nie ma zastosowania do emerytów.

Z prawa zwrotu kosztów przesiedlenia może skorzystać osoba uprawniona w ciągu jednego roku od dnia przeniesienia w stan spoczynku względnie wdowy lub sieroty od dnia śmierci, męża względnie ojca. Spóźniony termin przedłożenia udowodnionych rachunków nie pozbawia interesowane osoby prawa do żądania zwrotu powyżej określonych kosztów przesiedlenia.

W końcu zauważa się, iż koszta przesiedlenia mogą być przyznane tylko w wypadku przesiedlenia się do innej miejscowości, a nie przy zmianie mieszkania w tej samej miejscowości.

Za Naczelnika Wydziału:
Czerwiński m. p.
Radca Ministerjalny.

176.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. O. Prez.—3746/28. Warszawa, dnia 23 czerwca 1928 r.

W sprawie ubezpieczenia na życie w P. K. O.

Skutkiem wydarzeń wojennych, dewaluacji waluty oraz pod wpływem specjalnej psychiki społeczeństwa w okresie wojennym i powojennym zanikła zupełnie w Polsce oszczędność, jedna z najważniejszych cnót społecznych i rodzinnych.

W jak wysokim stopniu oszczędność szerokich mas przyczynia się do podniesienia dobrobytu ogólnego, a z drugiej strony jak dalece ułatwia uruchomienie większych sum, zgromadzonych drogą drobnych nawet składek oszczędnościowych, oraz zużytkowanie tych sum w całokształcie gospodarstwa społecznego, nie trzeba udowadniać. To są rzeczy doświadczeniem stwierdzone i powszechnie znane, a tylko u nas chwilowo niedoceniane.

Wymogiem zatem obecnej chwili, jednym z najważniejszych, jest pobudzenie całego społeczeństwa wszelkiemi sposobami do oszczędności.

Jednym ze środków, zmierzających do tego celu, uznanych powszechnie zagranicą, jest ubezpieczenie na życie.

Jest to najłatwiejsza i najskuteczniejsza forma oszczędności, oddziaływująca przytem wychowawczo na ubezpieczonego. Ubezpieczony bowiem, działając pod przymusem swego zobowiązania, odkłada co miesiąc kwotę ustaloną przez siebie; w ten sposób

przyzwyczaja się do zaoszczędzenia pewnej sumy na czas gorszego jutra względnie dla swej rodziny na wypadek przedwczesnej śmierci. Ubezpieczenie należy ułatwić najszerszym warstwom społeczeństwa, nie wymagając od nich uciążliwych, a często kosztownych formalności, z ubezpieczeniem związanych.

Taką właśnie ułatwioną formę ubezpieczenia na życie bez badania lekarskiego obrała Pocztowa Kasa Oszczędności.

Ubezpieczenia propagowane przez P. K. O., mając na widoku rozszerzenie wśród najszerszych warstw idei oszczędności, oparte są na taryfach najtańszych, a zarazem najkorzystniejszych dla ubezpieczonych i w ten sposób bez wątpienia służą dobru społecznemu i dobru Państwa.

Propaganda zatem takich ubezpieczeń winna być energicznie prowadzona wśród całego społeczeństwa i traktowana jako jedno z najdonioślejszych zadań doby dzisiejszej.

Tą drogą, zapewniającą zresztą ubezpieczonemu niezaprzeczone korzyści, możemy zwolna doprowadzić do gospodarczego odrodzenia się siłami własnemi bez oglądania się na pomoc cudzą.

P. K. O., jako instytucja oszczędnościowa o charakterze wybitnie społecznym, stawiająca sprawę własnego zysku na planie ostatnim, daje zupełną gwarancję przeprowadzenia całej sprawy jak najlepszego i najkorzystniejszego dla interesowanych.

Zważywszy to wszystko, zwracam się do Panów Kuratorów i wszystkich podwładnych urzędników oraz ogółu nauczycielstwa wszystkich kategoryj szkół z apelem, aby w imię obowiązku spełnianego dla społeczeństwa i Państwa oraz w dobrze zrozumianym interesie własnym wszyscy społem propagowali sprawę ubezpieczeń na życie, zapoczątkowaną w naszem Państwie przez P. K. O.

Równocześnie zwracam się do wszystkich Towarzystw i Związków nauczycielskich, aby zaapelowały również do swych członków celem jak najszerszej propagandy tej sprawy wśród całej ludności naszego państwa, z którą nauczycielstwo najwięcej i najczęściej się styka w codziennem życiu.

Upoważniam wszystkich chętnych z pośród podległych mi urzędników i nauczycieli do zajmowania się akwizycją ubezpieczeń na życie oraz do propagowania idei ubezpieczeń oczywiście z tem zastrzeżeniem, że stanowisko ich i praca ich obowiązkowa w szkole czy urzędzie, nie dozna żadnego uszczerbku.

P. K. O. zwróci się w sprawie zorganizowania akwizycji do poszczególnych Towarzystw i Związków nauczycielskich celem porozumienia się bezpośredniego i wysłania instruktorów, którzy udzielą wszelkich wyjaśnień i wskazówek nauczycielstwu, pragnącemu podjąć się przeprowadzania tej sprawy w gminach, powiatach i miastach. P. K. O. przyznawać będzie za pracę około realizacji ubezpieczeń w określonej wysokości prowizję za akwizycję ubezpieczeń na dobro Towarzystw i Związków oraz poszczególnych akwizytorów, wyznaczonych przez nie, względnie bezpośrednio przez P. K. O.

W obrębie kuratorjum mogą Panowie Kuratorzy wyznaczyć z urzędu odpowiedniego urzędnika, któryby mógł akwizycję przeprowadzać wśród urzędników.

W sprawie wyjaśnień, instrukcyj i t. d. odnosić się należy do P. K. O. Dział ubezpieczeń na życie.

Minister.
(—) **Dr. Dobrucki.**

177.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. O. Prez.—5429/28. Warszawa, dnia 30 sierpnia 1928 r.

W sprawie zwrotu opłaty szkolnej za dzieci zamężnych funkcjonarjuszek państwowych.

W związku z okólnikiem z dnia 24 sierpnia 1927 r. Nr. O. Prez.—5071/27 zawiadamiam, że Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 24 sierpnia 1928 r. N. D. III-3337/1 wyjaśniło, że nie podnosi zastrzeżeń przeciw zwracaniu opłat szkolnych za dzieci, na które funkcjonarjusz państwowy **mężczyzna, czy kobieta** otrzymuje dodatek ekonomiczny.

p. o. Dyrektora Departamentu:
W. Kiliński
ppłk. S. G.

178.

Ministerstwo Skarbu
L: D. III. 1236/1. Warszawa, dnia 4 sierpnia 1928 r.

W sprawie diet i kosztów podróży; wykładnia.

Wskutek zapytania niektórych władz w sprawie wykładni par. par. 3, 4, 5, 8, 12, 15, 19 i 20 ustęp pierwszy i drugi oraz 29 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 826), Ministerstwo Skarbu na zasadzie par. 28 podanego rozporządzenia wyjaśnia, co następuje:

do par. 3 ustęp trzeci. Przepis normujący zwiększenie diet o 20% przy wyjazdach do stolicy i na obszar Województwa Śląskiego, nie może być rozszerzony na wypadki wyjazdu do Białej (Województwo Krakowskie) i Gdyni, chociaż w tych miastach są również przyznane dodatki kresowe do uposażenia (w Białej istnieje ten dodatek od 1 stycznia 1927 — uchwała Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1926, okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 24 grudnia 1926 L: 3196/DB. 4/26). Przepis ten jest — jak z jego

treści wynika — postanowieniem wyjątkowem, które nie dopuszcza wykładni rozszerzającej.

do par. par. 3 i 5. Diety oblicza się według tych miejscowości, do których odbywa się podróż. Tak n. p. przy podróżach do Gdańska lub Katowic należą się diety według wymiaru dla Gdańska, względnie Katowic **od chwili wyjazdu** ze zwykłego miejsca służbowego do chwili **powrotu do tego miejsca.**

Ten sposób obliczania diet dotyczy odpowiednio także wypadków, gdy podróż odbywa się do kilku miejscowości, przyczem jednak należy mieć na uwadze, by ogólna ilość diet, należnych według ustępu pierwszego par. 5.

Przykład:

Wyjazd z Warszawy do Krakowa dn. 4/4—1928 godz. 7.00.
„ z Krakowa do Katowic dn. 6/4 1928 godz. 16.00.
„ z Katowic do Poznania 10/4 —1928 godz. 21.00.
„ z Poznania do Gdańska dn. 14/4—1928 godz. 8.00.
„ z Gdańska do Warszawy dn. 18/4—1928 godz. 14.00.
Przyjazd do Warszawy dnia 18/4—1928 godz. 23.00.

Czas trwania podróży wyniósł 13 okresów 24 godzinnych, liczonych od chwili wyjazdu z Warszawy z końcówką 16 godzinną. Zatem na zasadzie par. 5 lit. a) należy się 14 diet, z tego 4 i ½ diety według wymiaru dla Katowic (za 4 okresy 24 godzinne i 7 godzin liczone od chwili wyjazdu z Krakowa do Katowic) i 5 diet według wymiaru dla Gdańska (za 4 okresy 24 godzinne i 15 godzin liczone od chwili wyjazdu z Poznania do Gdańska do chwili powrotu do Warszawy).

do par. par. 4 i 8. Przyznanie funkcjonarjuszowi, znajdującemu się w delegacji, urlopu wypoczynkowego lub zarządzenie podróży służbowej z miejscowości delegacji (także do zwykłego miejsca służbowego) nie stanowi **odwołania** zarządzonej delegacji. Zatem po odbyciu wspomnianego urlopu względnie podróży służbowej należy liczyć djety **nie** jak przy rozpoczynaniu delegacji lecz w dalszym ciągu w wysokości, przysługującej w ostatnim dniu przed urlopem względnie podróżą służbową.

do par. 12. Żądanie zwrotu kosztów użycia dwukonnej podwody w miejscowościach, posiadających także jednokonne podwody nie znajduje uzasadnienia. Wyrażona bowiem w ustępie drugim i trzecim niniejszego przepisu zasada oszczędności w doborze rodzajów środka lokomocji ma oczywiście zastosowanie także przy wyborze środka lokomocji w obrębie tego samego rodzaju.

O ile jednak w danych miejscowościach są według miejscowych zwyczajów używane tylko dwukonne zaprzęgi, a jednokonne są uważane jako wyraz ubóstwa, Ministerstwo Skarbu nie podnosi zastrzeżeń przeciw używaniu w tych wypadkach przez urzędników podwód dwukonnych.

do par. 15. Określony tym przepisem ryczałt na koszty dojazdu z miasta do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej należy się bez względu na to, czy daną przestrzeń odbywa funkcjonarjusz pieszo, tramwajem lub dorożką, jak również niezależnie od tego, czy w danej miejscowości taryfa dorożkarska jest wyższa lub niższa od omawianego ryczałtu.

Ryczałt ten można zarachowywać nie tylko w tym wypadku, gdy odległość od gmachu urzędu względnie od mieszkania do dworca kolejowego, przystani stacji autobusowej lub lotniczej nie przekracza 2 km., lecz także, gdy wspomniana odległość wynosi więcej niż 2 km. O ile jednak przestrzeń ponad 2 km. traktuje funkcjonarjusz według postanowień par. 12, należy w myśl tego paragrafu zwracać koszty najtańszego środka lokomocji, zatem także cenę biletu tramwajowego w miejsce taksy dorożkarskiej, gdy użycie tramwaju w danym wypadku jest możliwe. Zaznacza się, że okoliczność, iż tramwaj nie przechodzi **tuż koło** urzędu względnie mieszkania, nie uzasadnia jeszcze potrzeby użycia dorożki.

Czasu dojazdu z miasta do dworca kolejowego, przystani stacji autobusowej lub lotniczej **w tej samej** miejscowości nie należy wliczać do czasu rozpoczęcia względnie ukończenia podróży bez względu na to, czy dojazd **w tej samej** miejscowości wynosi więcej lub mniej niż 2 km.

do par. 19. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 16. grudnia 1927 L: D. III. 3031/1/27, dotyczący stosowania par. 19 do funkcjonarjuszów, którzy do służby w nowem miejscu służbowem zgłosili się przed 25 października 1927 r. (t. j. przed wejściem w życie par. 19); i do tego terminu nie dokonali przewozu urządzenia domowego — uzupełnia się w drugim ustępie po słowach: „Ministerstwo Skarbu nie znajduje przeszkód do wypłaty tego ryczałtu wyżej wymienionym funkcjonarjuszom" przez dodanie słów: „o ile oczywiście wykażą fakt przewozu urządzenia domowego po 25 października 1927 r."

Zaznacza się, że niniejsze uzupełnienie w niczem nie zmienia treści okólnika z dnia 5 marca 1928 r. L: D. III. 172/1, dotyczącego funkcjonarjuszów przeniesionych po dniu 25 października 1927 r.

do par. 20 ustęp pierwszy i drugi. Ustanowione tym przepisem terminy do przedstawienia rachunków podróży służbowych, delegacyj (odkomenderowania) i przeniesień są terminami nie prekluzyjnemi lecz porządkowemi, zatem przekroczenie tych terminów nie powoduje utraty prawa do danej należności, lecz może służyć za podstawę do pociągnięcia do odpowiedzialności służbowej za niewykonanie przepisu, o ile oczywiście powody przekroczenia terminu nie będą dostatecznie usprawiedliwione.

do par. 29. Przepis: „należności, wyrażone w złotych, przelicza się na guldeny gdańskie w stosunku 1 złoty równa się 1 guldenowi gdańskiemu" odnosi się tylko do tych należności, które

w rozporządzeniu są **wyraźnie** określone w złotych. Do tych należności należą: diety określone w par. 3, wynagrodzenie za każdy kilometr drogi pieszej, określone w par. 12 ustęp piąty i ryczałt na koszty dojazdu z miasta do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej, określony w par. 17. **o ile oczywiście dojazd ten odbywa się na obszarze w m. Gdańska.**

Inne należności, jak np. zwrot kosztów jazdy koleją, statkiem, podwodami, samochodem zwrot kosztów przewozu bagażu koleją lub statkiem, zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego koleją lub statkiem, — które rozporządzenie traktuje jako **zwrot poniesionych wydatków,** — należy zwracać w takiej kwocie, w jakiej zostały przez funkcjonarjusza wydane. Zatem wydatek poniesiony w złotych nie podlega wspomnianemu przeliczaniu na guldeny gdańskie.

p. o. Dyrektora Departamentu:
(—) **Ossowski,**
Naczelnik Wydziału.

179.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

L. O. Prez. 4655/28. Warszawa, dnia 8 sierpnia 1928 r.

W sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1928/29.

Powołując się na punkt 1. okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4. września 1925 r. Nr. 95/14604. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości wykaz prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, tudzież szkół artystycznych, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego, artykułu 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz U. R. P. Nr. 116, poz. 924), względnie artykułu 6 § 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107). Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1928/29 z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

W sprawie przekazywania odpowiednich kredytów na opłaty szkolne, dokonywania wydatków, zarachowywania ich, obowiązują nadal bez zmiany dotychczasowe przepisy.

Minister.
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) **Świtalski.**

Do wiadomości.

Zarazem w związku z okólnikiem z dnia 10 września 1925 r. Nr. 10081/OR./25 w sprawie zwrotu opłaty szkolnej Ministerstwo W. R. i O. P. na podstawie pisma Prezydjum Rady Ministrów z dnia 10. lipca 1928 r. Nr. 11232 podaje do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1928/29 funkcjonarjusze państwowi **nie będą** zwolnieni od obowiązku przedstawiania zaświadczenia, przewidzianego w punkcie 11 wyżej wymienionego okólnika, że dziecko nie zostało przyjęte do szkoły państwowej z powodu braku wolnego miejsca w danej klasie.

Do podań zatem o zwrot opłaty szkolnej należy dołączyć zaświadczenia, wyszczególnione w punkcie 11 a) i b) powołanego okólnika.

p. o. Dyrektora Departamentu:

(—) **W. Kiliński,** ppłk. S. G.

L. O. P. S. 3566.

Załącznik do okólnika Nr. O. Prez. 4655/28.

szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1928/29 do zwrotu opłat szkolnych.

Ł. Województwo Śląskie.

1. Katowice — miejskie gimnazjum matemat.-przyrod. wraz ze szkołą mniejszości językowej niemieckiej.
2. Katowice — miejskie gimnazjum i liceum żeńskie wraz z oddziałem gimnazjum i liceum dla mniejszości język. niemieckiej.
3. Królewska Huta — miejskie gimnazjum żeńskie i liceum wraz z oddziałami liceum dla mniejszości językowej niemieckiej.
4. Mikołów — miejskie gimnazjum żeńskie.
5. Mysłowice — miejskie gimnazjum żeńskie humanistyczne,
6. Nowy Bytom — komunalne gimnazjum koedukacyjne im. Władysława Reymonta.
7. Pszczyna — miejskie liceum żeńskie im. św. Jadwigi.
8. Rożdzień — komunalne gimnazjum koedukacyjne.
9. Ruda — komunalne gimnazjum koedukacyjne im. Stanisława Staszica.
10. Rybnik — gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek,
11. Siemianowice — komunalne gimnazjum męskie matematyczno-przyrodnicze.
12. Siemianowice — komunalne gimnazjum żeńskie humanistyczne.
13. Szarlej — gimnazjum komunalne męskie.
14. Żory — miejskie gimnazjum męskie im. Karola Miarki.

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

K. Województwo Śląskie.

1. Bielsko — Seminarjum nauczycielskie ubogich SS. Szkolnych de Notre Dame.

2. Bielsko — Seminarjum nauczycielskie męskie (koedukacyjne) ewangelickie.

III. Szkoły zawodowe.

Ł. Województwo Śląskie.

1. Bielsk — Szkoła Zawodowa Żeńska Macierzy Szkolnej.
2. Bielsk — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
3. Cieszyn — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
3. Katowice — Szkoła Budownictwa Związku Sam. Polsk. Budowniczych na Śląsku.
5. Katowice — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
6. Katowice — Miejska Szkoła Handlowa.
7. Królewska Huta — Miejska Szkoła Handlowa.
8. „ „ — Miejskie Gimnazjum Handlowe.
9. „ „ — Wojewódzka Szkoła Mechan. Hutnicza.
10. „ „ — Jednoroczna Szkoła Przysp. Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
11. Rybnik — Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Urszulanek.
12. „ — Żeńskie Seminarjum Naucz. Gospodarcze SS. Urszulanek.
13. „ — Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
14. „ — Szkoła Handlowa 4-letnia Izby Handlowej w Katowicach.
15. Tarnowskie Góry — Szkoła Zawodowa żeńska Narodowej Organizacji Kobiet.
16. Tarnowskie Góry — Jednoroczna Szkoła Przyspos. Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.
17. Wodzisław — Jednoroczna Szkoła Przyspos. Handlowego Izby Handlowej w Katowicach.

180.

CENY

świadectw i druków szkolnych, oraz urzędowych.

W związku z cenami świadectw i druków szkolnych oraz urzędowych, podanemi w wykazach, ogłoszonych w Dziennikach urzędowych Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. 2 (195) poz. 41 i z dnia 16 kwietnia 1928 r. Nr. 4 (197) poz. 85, — Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości nowe zmienione ceny następujących druków szkolnych:

1) Dziennik lekcyjny dla zakładów kształcenia nauczycieli, druk 2 stron, 1 komplet à 60 kart, signum „S. dz. lekc.“ cena księgarska zł 2.26

2) Dziennik lekcyjny dla gimnazjów, druk 2 stron., 1 komplet à 60 kart, signum: „G. dzien. lekc.“ cena księgarska 2.26

181.

DODATKOWY WYKAZ I CENNIK

świadectw szkolnych, drukowanych w Drukarni Państwowej, według wzorów, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Nawiązując do wykazu świadectw i druków szkolnych, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29. lutego 1928 r. Nr. 2 (195) poz. 41, Ministerstwo ogłasza następujący dodatkowy wykaz i cennik świadectw szkolnych:

I. Szkoły powszechne.

1) **Świadectwa z ukończenia szkoły** na ½ arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego.	
szkoły 6—7 klasowej	tekst polsko-ruski sign. P. R. 4 cena sprzedaż. oznaczona na blankiecie zł. 0,13
„ 3, 4 i 5 „	„ „ „ „ P. R. 5 „ „ „ 0,13
„ 2 „	„ „ „ „ P. R. 6 „ „ „ 0,13
„ 1 „	„ „ „ „ P. R. 7 „ „ „ 0,13
„ 6—7 „	„ polsko-niem. sign. P. N. 4 „ „ „ 0,13
„ 3, 4 i 5 „	„ „ „ „ P. N. 5 „ „ „ 0,13
„ 2 „	„ „ „ „ P. N. 6 „ „ „ 0,13
„ 1 „	„ „ „ „ P. N. 7 „ „ „ 0,13
2) **Świadectwa szkolne** na ½ arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego.	
szkoły 6—7 klasowej	„ polsko-ruski sign. P. R. 1 „ „ „ 0,13
„ 3, 4 i 5 „	„ „ „ „ P. R. 2 „ „ „ 0,13
„ 1 i 2 „	„ „ „ „ P. R. 3 „ „ „ 0,13
„ 6—7 „	„ polsko-niem. sign. P. N. 1 „ „ „ 0,13
„ 3, 4 i 5 „	„ „ „ „ P. N. 2 „ „ „ 0,13
„ 1 i 2 „	„ „ „ „ P. N. 3 „ „ „ 0,13

3) **Świadectwa szkolne półroczne** na ½ arkuszu, druk 2 stron., tło z godłem i monogramem, koloru niebieskiego,	tekst polski, signum P. 1-a	cena sprzedażna
szkoły 6—7 klasowej		oznacz. na blank. zł. 0,13
„ 3, 4 i 5 „	„ „ „ P. 2-a	„ „ „ 0,13
„ 1 i 2 „	„ „ „ P. 3-a	„ „ „ 0,13
4) **Świadectwa egzaminu nadzwyczajnego (pełnego)** druk 2 stron., tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	„ „ „ P. 8	„ „ „ 0,24
Świadectwa egzaminu nadzwyczajnego (uzupełniającego) druk 2 stron., tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	„ „ „ P. 9	„ „ „ 0,24

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

(Kursy nauczycielskie).

1) **Świadectwa ukończenia Kursów Nauczycielskich,** oryginały na całym arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	teks polski, signum K. U.	cena bez kosztów przesyłki zł. 0,26
odpisy na ½ ark.	„ „ „ K. U.	„ „ „ 0,07
2) **Świadectwa z państw. Wyższego Kursu Naucz.,** na ½ ark., tło z godłem i monogramem, koloru różowego	„ „ „ K. W.	cena sprzedażna oznacz. na blank. zł. 0,25

III. Gimnazja.

1) **Świadectwa szkolne dla uczniów państw. prawosławnych sem. duch.,** na ½ ark., druk 2 stron., tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego . .	tekst polski, sign. P. P. S. D.	cena sprzedażna oznacz. na blank. zł. 0,24

2) **Świadectwa dojrzałości dla abiturjentów państw. prawosł. sem. duch.**, oryginały na całym arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	tekst polski, signum S. III cena bez kosztów przesyłki zł. 0,26
odpisy na ½ ark.	„ „ „ S. III „ „ „ 0,07
3) **Świadectwa dojrzałości nowego typu klasycznego**, oryginały na całym arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	„ polsko-niem. „ G. 15 B. „ „ „ 0,41
odpisy na ½ ark.	„ „ „ „ G. 15 B. „ „ „ 0.11
4) **Świadectwa licealne (egzamin końcowy)**, oryginały na całym arkuszu, tło z godłem i monogramem koloru seledynowego	„ polskim „ L. „ „ „ 0,68
odpisy na ½ ark.	„ „ „ L. „ „ „ 0,12

IV. Szkoły zawodowe.

A. Szkoły dokształcające.

1) **Świadectwa ukończenia:**	
a) szkoły publ., na ½ ark., tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego	tekst polski, sign. P. D. Z. U. 1 cena sprzedaż. oznacz. na blank. zł. 0,19
b) szkoły publ., niezaliczone przez prawo przemysłowe do rzemiosł na ½ ark., tło bez godła i monogramu, koloru niebieskiego	„ „ „ P. D. Z. U. 2 „ „ „ 0,24
c) szkoły prywatnej, korzystającej z pełnych uprawnień szkół publ., wykonanie jak pod b) . .	„ „ „ D. Z. U. 2 „ „ „ 0,24
d) szkoły prywatnej, korzystającej z pełnych uprawnień szkół publ. dla zawodów, niezaliczonych przez prawo przemysłowe do rzemiosł, wykonanie jak pod b)	„ „ „ D. Z. U. 2 „ „ „ 0,35
2) **Wykazy postępów** szkoły publ. na ½ ark. . .	oznacz. na blank. zł. 0,09

3) **Dowody uczęszczania** do szkoły publ. na ¼ ark.	tekst polski, sign. P. D. Z. W. 1 cena sprzedaż. „ „ „ D. U. Z. 1 „ „ „ 0,09
do szkoły prywatnej na ¼ ark.	„ „ „ D. U. Z. 2 „ „ „ 0,15

B. Szkoły rzemieślniczo-przemysłowe.

1) **Świadectwa ukończenia:**	
a) szkoły państwowej na ½ ark., tło z godłem i monogramem kol. niebieskiego	tekst polski, signum Z.R.P.U. 1 cena sprzedaż. oznacz. na blank. zł. 0,24
b) szkoły prywatnej na ½ ark., tło bez godła i monogramem kol. niebieskiego	„ „ „ Z.R.P.U. 2 „ „ „ 0,24
2) **Wykazy postępów:**	
a) szkoły państw. na ½ ark., z godłem państw. u góry arkusza	„ „ „ Z.R.P.W. 1 „ „ „ 0,12
b) szkoły prywatnej na ½ ark.	„ „ „ Z.R.P.W. 2 „ „ „ 0,12

C. Szkoły handlowe.

1) **Świadectwa ukończenia:**	
a) państw. szkoły handlowej, na całym ark., druk 2 str. w 2-ch kol., tło z godłem i monogramem kol. blado-niebieskiego	tekst polski signum U. H. 1 cena sprzedażna oznacz. na blank. zł. 0,30
b) państw. liceum handlowego, wielkość i wykonanie jak pod a)	„ „ „ U. L. H. 1 „ „ „ 0,40
c) prywatnej szkoły handlowej, na całym ark., druk 2 str., w 2-ch kol., tło bez godła i monogramu, koloru niebieskiego	„ „ „ U. H. 2 „ „ „ 0,30
d) prywatnego liceum handlowego, wielkość i wykonanie jak pod c)	„ „ „ U.L.H. 2 „ „ „ 0,3 zł. 0,30
e) prywatnej 1-o rocznej szkoły przysposobienia kupieckiego, wielkość i wykonanie jak pod c)	„ „ „ U. P. K. „ „ „ 0,30

2) **Wykazy postępów:**

a) państw. szkoły handlowej, na ½ ark. druk 1 str. z godłem państw. u góry arkusza	tekst polski, signum W.H. 1.	cena sprzedażna oznacz. na blank. zł 0,12
	„ „ „ W. H. 1	„ „ „ 0,12
b) państw. liceum handlowego, wielkość i wykonanie jak pod a)	„ „ „ W. L. H. 1	„ „ „ 0,20
c) prywatnych szkół i liceów handlowych na ½ ark. druk 1 str. bez godła państw. u góry ark.	„ „ „ W. L. i H.	„ „ „ 0,09
d) prywatnych 1-o rocznych szkół przysposobienia kupieckiego, wielk. i wykonanie jak pod c)	„ „ „ W. P. K.	„ „ „ 0,12

D. Kursy i szkoły zawodowe żeńskie.

1) **Świadectwa ukończenia:**

a) państw. średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej na całym arkuszu druk. 2 str. w 2-ch kolorach, tło z godłem i monogramem kol. bladoniebieskiego	tekst polski, sign. U.Sr.Z.P.Z. 1	Cena sprzedaż. oznaczona na blankiecie zł. 0,34
b) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, wielkość i wykonanie jak pod a)	„ „ „ U.Sr.P.H.Żh. 1	„ „ 0,39
c) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysł., wielkość i wykonanie jak pod a)	„ „ „ U.Sr.P.H.Żp. 1	„ „ 0,34
d) państw. szkoły niższej zawodowej lub przemysłowej wielkość i wykonanie jak pod a) . .	„ „ „ U.Niż.Z.P.Ż. 1	„ „ 0,34
e) państw. kursów zawodowych 2 — 3 letnich, wielkość i wykonanie jak pod a)	tekst polski, signum U.K.Z.Ż.let. 1	oznaczona na blankiecie zł. 0,37
f) państw. kursów zawodowych miesięcznych, wielkość i wykonanie jak pod a)	„ „ „ U.K.Z.Ż. mies. 1	„ „ 0,37

g) prywatnej średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, na całym ark., druk 2 str., w 2-ch kolorach, tło bez godła i monogramu kol. niebieskiego . . . .

h) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, wielkość i wykonanie jak pod g) . . . .

i) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, wielkość i wykonanie jak pod g) . . . .

k) prywatnej niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, wielkość i wykonanie jak pod g) .

l) prywatnych kursów zawodowych 2—3 letnich, wielkość i wykonanie jak pod g) . . . . .

ł) prywatnych kursów zawodowych miesięcznych. (wielkość i wykonanie, jak pod g) . . . .

2) **Wykazy postępów:**

a) państw. średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, na ½ ark., druk 1 str., z godłem państw. u góry arkusza . . . .

b) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, wielkość i wykonanie jak pod a) . . . .

c) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysłowy, wielkość i wykonanie jak pod a) . . . .

d) państw. niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, wielkość i wykonanie jak pod a) . .

e) państw. kursów zawodowych 2—3 letnich, wielkość i wykonanie jak pod a) . . . . .

tekst polski, signum			U.Niż.Z.P.Ż. 2	cena sprzedażna oznaczona na blankiecie	zł	0,30
„	„	„	U.Sr.P.H.Ż.h. 2	„	„	0,39
„	„	„	U.Sr.P.H.Ż.p. 2	„	„	0,34
„	„	„	U.Niż.Z.P.Ż. :	„	„	0,30
„	„	„	U.K.Z. Ż. let. 2	„	„	0,30
„	„	„	U.K.Z. Ż. mies. 2	„	„	0,29
„	„	„	W.Sr.Z.P.Ż. 1	„	„	0,14
„	„	„	W.Sr.P.H.Ż.h. 1	„	„	0,20
„	„	„	W.Sr.P.H.Ż.p. 1	„	„	0,14
„	„	„	W.Niż.Z.P.Ż. 1	„	„	0,14
				blankiecie	zł	0.20

f) prywatnej średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, na ½ ark., druk 1 str. bez godła państw. u góry arkusza	tekst polski, signum W.Sr.Z.P.Ż. 2 cena sprzed. oznaczona na blankiecie zł 0,14
g) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handl., dział przemysł., wielkość i wykonanie jak pod f)	„ „ „ W.Sr.P.H.Ż.h. 2 „ „ 0.20
h) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysłowy, wielkość i wykonanie jak pod f)	„ „ „ W.Sr.P.H.Ż.p. 2 „ „ 0.14
i) prywatnej niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, wielkość i wykonanie jak pod f) .	„ „ „ W.Niż.Z.P.Ż. 2 „ „ 0.12
k) prywatnych kursów zawodowych żeńskich 2—3 l. wielkość i wykonanie, jak pod f) . .	„ „ „ W.K.Z.Ż.let. 2 „ „ 0.14

V. Konserwatorja muzyczne.

Świadectwa z egzaminu końcowego z muzyki i śpiewów, odbywanego:	
a) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum muzycznem w Warszawie, oryginały na ½ ark. papieru czerpanego, druk. 2 str. tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego odpisy	tekst polski, signum Końc.K.M. w W-wie cena bez kosztów przesyłki zł 0.40
na papierze zwykłym, druk 1 str. . . .	„ „ „ „ „ „ „ „ 0.08
b) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum muzycznem w Poznaniu, wykonanie jak pod a) oryginały	„ „ „ Końc. K. M. w Pozn. „ „ 0.40
odpisy	„ „ „ „ „ „ „ „ 0.08
c) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum Pol. Tow. Muzycznego we Lwowie, wykonanie jak pod a), oryginały	„ „ „ Końc. K.M. w Lwowie „ „ 0.40
odpisy	„ „ „ „ „ „ „ „ 0.08

182.

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na stanowisko dyrektora(ki) państwowego seminarjum ochroniarskiego i likwidującego się stopniowo seminarjum nauczyciel. żeńskiego w Mysłowicach. O wymienione stanowisko mogą się ubiegać osoby, odpowiadające pod względem kwalifikacyj wymaganiom ustawy z dnia 26 września 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 828) zmienionej ustawą z dnia 16. lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740) oraz odpowiadające wymaganiom art. 12 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dn. 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462). Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie unormowane ustawą z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 924) Podania zaopatrzone potrzebnemi dokumentami, skierowane do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wnosić należy w drodze służbowej do Wydziału Oświecenia Publicznego do dnia 31 października 1928.

Wydział Oświec. Publ. ogłasza konkurs na posadę katechety religji rzym. kat. w państw. seminarjum nauczycielskiem męskiem w Mysłowicach. —

Udokumentowane podania wnosić należy do Wydziału Ośw. Publ. w terminie do dnia 31. października 1928.

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza **konkurs** na następujące posady **kierowników** szkół powszechnych:

1) 8-klasowej Nr. 1 w Rybniku,
2) 3-klasowej szkoły żydowskiej w Królewskiej Hucie,
3) 5-klasowej w Krzyżkowicach,
4) 4-klasowej w Łaziskach,
5) 3-klasowej katolickiej w Ruptawie,
6) 4-klasowej w Dębieńsku Wielkiem,
7) 4-klasowej w Kamieniu (Rzędówka),
8) 4-klasowej w Orzepowicach,
9) 3-klasowej w Rogoźnej,
10) 2-klasowej w Zwonowicach,
11) 8-klasowej I. szkoły w Chorzowie,
12) 8-klasowej II. szkoły w Chorzowie,
13) 8-klasowej w Wielkich Hajdukach,
14) 7-klasowej w Nowym Bytomiu—Zgodzie,
15) 7-klasowej w Woźnikach, powiatu lublinieckiego,
16) 3-klasowej w Pawonkowie, pow. lublinieckiego, (kierownictwo połączone z organistostwem),
17) 3-klasowej w Ligocie Woźnickiej, powiatu lublinieckiego,
18) 1-klasowej w Bagnie, powiatu lublinieckiego.
19) 6-klasowej w Łagiewnikach (Huta Huberta) pow. świętochłowicki.
20) 2-klasowej w Kostkowicach, pow. Cieszyn, (wymagany dowód uzdolnienia do zastępczego nauczania religji rzym.-katolickiej).

Termin wnoszenia podań upływa z dniem **31. października 1928 r.**

Z dniem 15 października b. r. jest w tutejszej szkole kupiecko-przemysłowej zawodowej dokształcającej do objęcia

posada stałego nauczyciela gimnastyki

O powyższą posadę ubiegać się mogą kandydaci posiadający pełne kwalifikacje do udzielania nauki wspomnianego przedmiotu.

Pobory reguluje ustawa uposażeniowa z dnia 9 października 1923 r., do których dolicza się dodatek komunalny w wysokości 8—20% miesięcznych poborów.

Podanie należycie udokumentowane wraz z życiorysem wnosić należy **do 1. września 1928 r. do Zarządu gminnego w Siemianowicach Śląskich.**

Siemianowice Śląskie, dnia 20. sierpnia 1928 r.

Zarząd Gminy.

183.

ZMARLI.

Stanisława Windowa nauczycielka stała w Łąkach pow. Pszczyna, zmarła dnia 5 sierpnia 1928 r.

184.

SPROSTOWANIE

W wykazie książek poleconych do czytania przez Komisję oceny książek, przedrukowanym w N-rze 7/8 Dziennika Urzędowego W. O. P. poz. 143, str. 361, przy książkach Nr. 564 i 565 należy wykreślić nazwisko autora (Konopnickiej) jako omyłkowo pomieszczone.

185.

Wydawnictwa.

Nakładem **„Książnicy-Atlas" we Lwowie** wyszła książka p. t.:

„Pierwsza Pomoc w Zatruciach Gazami Bojowemi"

w opracowaniu Dr. L. Kawałka. Do użytku lekarzy szkolnych, kierowników Przysposobienia Wojskowego i bibljotek nauczycielskich.

Cena egzemplarza zł. 1.60.

„Wybór przykładów ojczystych" do nauki religji. Całość dwa duże tomy 13 zł, w oprawie 16 zł. Książka ułatwia wykład religji w szkole oraz ułożenie przemówień i odczytów narodowych i kazań.

„Nauka wiary i obyczajów dla niższych oddziałów szkół powszechnych". Wyd. V. Cena zł. 1,80. **„Mały katechizm".** Wyd. IV. Cena 40 gr. Podręczniki te napisane w duchu „Szkoły życia (pracy)" zostały polecone przez Ministerstwo.

Do nabycia w księgarniach i u autora w Kołomyi.

Cena nr. 9-10 . . . . zł 2,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego . P. K. O. 301 973

Cena ogłoszeń:
cała strona 50 zł, 1/2 strony 25, 1/4 strony 12 zł 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji
»Dziennik Urzędowy Wydziału Oświecenia Publ.«
Katowice, szkoła Szafranka, ul. Szafranka.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego